Any IV. Núm. 157 - Barcelona, dijous, 4 de Febrer de 1932

MIRADOR

SETMANARI DE LITERATURA, ART I POLÍTICA

Preu : 30 cèntims - Pelai, 62. Telèfon 15300. - Subscripció : 3'50 pessetes trimestre

De Ginebra a Xang-Hai hi ha milers de llegües de mal camí.

DE GINEBRA A XANG-HAI

Vivim uns moments d'un interès excepcional. L'espectacle no pot ésser més variat ni més paradoxal. Reunions de polítics i diplomàtics a Ginebra ; esclats d'obusos a Xang-Hai. I en voler considerar els fets, la nostra imaginació es veu obligada a recórrer

Inukai, primer ministre japonès

tot el vell continent, des de l'Extrem Orient a l'Extrem Occident, des de Ginebra, una de les ciutats més pacífiques i *policées* d'Europa, fins a la caòtica i populosa Xang-Hai a la ribera del Riu Blau, cap comercial de la Xina immensa, confluència de tota mena d'ambicions.

L'esperit de contradicció ha volgut que mentre es reuneix a Ginebra la Conferència del Desarmament, es produeixi un conflicte armat entre el Japó i la Xina.

* * *

Oportunament vàrem parlar de la qüestió de Manxúria, causa del conflicte entre Xina i Japó. No obstant, recapitularem els fets i començarem consignant que el punt que mereixeria un comentari més greu és el de la durada del conflicte. Només dient que els japonesos varen ocupar Mukden, la capital de Manxúria, el dia 18 de setembre de l'any passat, ja està dit tot. Totes les crítiques que puguin fer-se sobre l'actuació de la Societat de les Nacions queden incloses en aquest fatídic 18 de setembre. Davant d'aquest espectacle tan desmoralitzador, els més entusiastes de l'organització ginebrina han dirigit crítiques acerbes a Ginebra, mentre els altres han callat. Tan severes han estat les crítiques i tan rigorós el silenci, que no és exagerat de dir que en la consciència de molts dels observadors més atents s'ha plantejat el dubte de si la Societat de les Nacions, tal com ara està constituïda, pot considerar-se com un organisme sobre l'eficàcia del qual es puguí tenir una absoluta confiança. La coincidència, com succeeix en el cas d'ara, que els membres més influents del Consell de la Societat de les Nacions són part interessada en la qüestió de Xina i que es veuen obligats a mantenir un *statu quo* que permet explotar unes concessions, us indueix a pensar que, com sospiten els nordamericans, un organisme com el del Tribunal de La Haia, que podria estar lligat amb la Societat de les Nacions, tindria potser més eficàcia per imposar un fall que no pas el Consell de Ginebra.

«Si el Consell de la Societat de les Nacions — ha escrit un home tan poc sospitós de desafecte a la institució de Ginebra com William Martin — hagués fet el seu deure immediatament, pel setembre ; si no hagués estat llavors paralitzat pels Estats Units, quasi tant com per la feblesa de llurs membres, l'atemptat del 18 de setembre hauria quedat liquidat.» El Consell va permetre que els japonesos anessin ocupant la Manxúria. Quan foren prop de Txinxeu, el Consell els va fer recular, i uns quants dies després els hi deixava entrar. Totes aquestes vacil·lacions han fet caure dos ministeris japonesos, i després de gastar totes les situacions possibles han facilitat l'adveniment dels elements japonesos militaristes al Poder. I d'ençà que governa el partit militar s'hi ha conegut. Fins ara els japonesos no s'havien atrevit a sortir de Manxúria i a passar la Gran Muralla : actualment s'han permès bombardejar Xang-Hai i desembarcar-hi, i, engrescats per la seva pròpia audàcia i l'estupefacció inoperant de tothom, han pujat Iang Tse Kiang amunt fins a Nanquin, la capital de Xina, i quan s'han vist davant de la gran ciutat l'han bombardejada... per equivocació.

Afortunadament, Xina ha decidit defensar-se sense declarar la guerra. Cal reconèixer que en tot aquest conflicte, Xina ha estat molt més dòcil que el Japó als consells de Ginebra. Tot fa suposar que el consell de no declarar la guerra ha sortit de Ginebra i això obliga a perdonar totes les vacil·lacions i febleses d'abans. Es podrà dir el que es vulgui del Kuomintang, el partit nacionalista xinès que disposa del Poder, però no se li podrà regatejar que és menys impulsiu i més disciplinat que els militars japonesos.

* * *

Entretant, ha arribat l'hora de la reunió de la Conferència del Desarmament prevista pels Tractats de pau i pel Pacte de la Societat de les Nacions. La presideix el líder socialista anglès Mr. Henderson, exministres d'Afers estrangers.

La por que la Conferència pogués fracassar, va donar pretext a un ajornament que començava a ésser inquietant. Els treballs de la Comissió preparatòria d'aquesta Conferència han durat anys i han enfocat tota mena de problemes d'ordre polític, jurídic i militar, però no ha estat possible arribar a cap mena de resultat pràctic. França ha defensat constantment que la limitació d'armaments havia d'anar precedida per les garanties de la seguretat i l'arbitratge. La disputa semblava que anava a eternitzar-se, quan Mr. Henderson va tallar-la dient que potser seria millor reunir la Conferència que disputar sobre la Conferència. Menys doctrinals que els francesos, els anglo-saxons han sostingut sempre que era més interessant reunir la Conferència que preparar el terreny a la Conferència. A favor d'ells hi ha el precedent que la Conferència naval de Washington, concebuda pel Govern nordamericà, va donar resultats positius i que va donar-ne, encara que no tan importants, la Conferència naval de Londres, l'any 1930. Però és probable que encara que la Conferència arribi a un resultat pràctic, no quedarà destruïda la tesi francesa, perquè una cosa és lligar un acord limitant els arma-

Txang-Kai-Xek

ments i altra cosa muntar, com volien els francesos, un mecanisme que tot assegurant el desarmament progressiu evités la guerra. Paul Boncour, l'home que durant tants anys ha defensat la doctrina francesa de la seguretat i l'arbitratge, farà costat a Tardieu, el ministre d'Afers estrangers. La teoria francesa lliurarà ara la darrera batalla. Si guanya, s'haurà donat un gran pas en el camí de la pau. Si perd, encara és possible una reducció dels armaments. Pero, qui és capaç de resoldre els problemes polítics que fan impossible la seguretat?

De Dijous — a Dijous

L'almogàver es desvetlla

Sembla que ens trobem altra vegada en el perill d'una rebrotada del catalanisme furibund, del tot o res. El discurs de Miguel Maura i els bigotis del senyor Cordero han tingut la virtut d'exasperar els nostres almogàvers fins a un punt que ja no poden contenir-se més.

Contenir-se de què?, preguntareu.

Contenir-se d'expansionar les seves angúnies patriòtiques d'una manera purament literària i pedant.

No cal pas que afirmem que som partidaris que el país es defensi en cada cas amb l'energia necessària. No direm mai, com deia el senyor Duran i Ventosa, davant d'una qüestió de dignitat collectiva, que ens sentim moderats per temperament. Això ho deixem pels senyors de la Lliga. Aquests senyors que han abandonat ja la seva moderació per atacar la República i l'esperit laic, ara que el Govern els deixa cridar, sense perill, com uns perfectes energúmens.

De totes maneres, ens sembla que ja fóra hora de demostrar que es pot ésser tan catalanista com vulgueu sense necessitat de recórrer a un llenguatge primari i terrible, revelador d'un estat de constant iracúndia i d'impotència gairebé femenina. Si fóssim capaços d'una mica més de serenitat, senyors almogàvers, segurament que fariem una mica més de respecte. Aquesta desproporció entre l'ambició catalanista i les ganes de donar la cara ens ha posat sovint, i ens hi tornarà a posar, a tots en ridicul.

*Es tracta, en últim terme, d'una qüestió de bon gust. Preveiem des d'ara que la solució que el Parlament donarà a la qüestió de l'Estatut provocarà, entre un sector més o menys extens del catalanisme, un estat de descontent. Es molt probable que l'exasperació dels més intransigents arribi a un grau sumament agut i vegem multiplicar-se les banderes amb l'estrelleta, els minyons amb la cinta negra al coll i les notes tristes d'*Els Segadors.

I bé, caldria que ens preguntéssim si és que hem de deixar passar els anys contemplant com cada vegada que el catalanisme es veu contrariat no trobem altre recurs que el de lliurar-nos a les expansions patriòtiques més externes i inútils? No seria hora de posar fre a les bellicositats verbals i a les audàcies del polític de barri que comença amenaçant l'existència de l'Estat espanyol i acaba amargat pels desenganys com una soltera vella?

Hauríem de fer entendre a una gran part de la nostra gent jove que el grau del seu patriotisme no depèn ni del nombre d'estrelletes ni del de llacets. Que no es cosa d'exhibició, sinó de contenció, de disciplina i de sentit d'autoritat. Tot el contrari del que podem observar en l'actuació d'aquests grups i grupets de catalanistes — d'acció, segons ells —, escampats pels cafès i casinos recreatius de les barriades. Tertúlies d'amics, bons xicots, doblats de poeta i sardanista, que cada any es manifesten davant del monument de Casanova, i fan junta, redacten ponències i acorden vots de censura quan es descoloreix el patriotisme d'un soci. Coratjosa milícia que prega al vel del «colmado» que canvii el llenguatge del rètol i els frares del collegi que no facin escriure als nois felicitacions de sereno. Es una llàstima que hi hagi tants xicots que inquieten la família dient que el dia menys pensat en faran una de grossa, quan en el fons tenen una ànima més tendra que la d'un pessebrista.

Decididament, hem de pendre un altre camí. Encara que els senyors Maura, Cordero, Melquíades Alvarez i companyia vulguin exasperar-nos, creiem que podem adoptar una actitud digna, sense posar-nos ni massa tristos ni massa ferotges.

A. T.

MIRADOR INDISCRET

Número extraordinari

MIRADOR celebrarà enguany, com de costum, l'entrada en un nou aniversari seu publicant un número extraordinari de dotze pàgines, que, també com de costum, serà venut al preu corrent.

A dir veritat, l'havíem d'haver publicat aquesta setmana, però aquelles causes independents de la nostra voluntat que s'acostumen a invocar amb raó, ens ho han impedit.

En aquest número de dotze pàgines publicarem, a més a més d'altres treballs i de les seccions acostumades, el penúltim article del reportatge de J. Terrasa sobre *La República de Treballadors* i, en atenció a l'actualitat i interès de la qüestió, diversos treballs sobre els jesuïtes. Tenim per endavant la seguretat que aquests treballs decebran igualment els menjacapellans i els cavernícoles, la qual cosa ens referma en l'objectivitat que els animarà.

La torre inacabada

I ara que parlem dels jesuïtes — i en això no fem sinó fer el que fa tothom — explicarem per què en una fotografia, apareguda en el nostre número passat, del Collegi Màxim de Sarrià, es feia constar que una de les torres estava per acabar i ha estat així molts anys. Procedirem començant amb una anècdota.

Una comunitat religiosa estava molt malament de finances. El superior convocà una reunió a fi d'estudiar els mitjans d'arbitrar recursos. Un dels religiosos proposà :

—Això rai, fem obres.

I, ben sospesada la paradoxal proposta, fou tinguda per eficaç i en resultà en la pràctica.

La torre inacabada de l'edifici de Sarrià, segons males llengües de dreta, era un excellent mitjà d'arbitrar recursos : les esmentades males llengües diuen que el pressupost del seu acabament ha estat cobert unes quantes vegades.

Una revista científica

Ara que tothom sap què es farà amb els edificis que ocupava la dissolta Companyia de Jesús, ningú no sap quina sort correran les publicacions que sostenia l'esmentada comunitat religiosa. Entre elles n'hi ha una que primerament sortia a Tortosa, i després passà a Barcelona. Es tracta de la revista científica *Ibérica*. Malgrat fos allargar-li el nom, els alumnes dels collegis de jesuïtes la solien anomenar *la Ibérica del Padre* (sobreentenent-se *del Padre Rodés*), nom d'una popular fonda barcelonina del carrer Nou de la Rambla cantonada Lancàster (reclam gratuit).

Raó convincent

Amb motiu de la dissolució dels jesuïtes hi ha hagut diversa gent del sector més o menys afectat que ha posat el crit al cel. Entre els protestataris hi ha un fabricant de la indústria del filat i el teixit, que té un germà inscrit a l'ordre que no es podia empassar el decret de dissolució. Amb el lèxit «florit» que acostuma emprar despotricava de la decisió del Govern.

—No s'hi val, o... — exclamava —, que aquest diantre de Govern s'emboliqui en aquestes coses. Jo tinc un germà jesuïta i ara on anirà a parar? L'hauré de recollir a casa!

Les ordres barbudes

Respecte de les barbes dels frares, que ja comencen a ésser objectes d'arqueologia religiosa, hem fet l'observació, pròpia d'un profà, que és el que som.

Hem observat que hi ha ordres en les quals els frares van afaitats i altres porten barba obligatòria, suposem, o almenys voluntària.

Els que no coneixem els reglaments ni els estatuts d'aquests centres religiosos, no sabem si en certs casos, per ésser admès a la comunitat, s'exigeix tenir pèl a la cara.

Creient que En Francesc Pujols, que s'ha dedicat a estudiar totes les religions, podria saber alguna cosa respecte d'aquest assumpte tan pelut, un dia li vam preguntar :

—Com s'ho fan aquestes ordres que tots porten barba, quan es presenta el cas d'un que es vol fer frare i no té pèl a la cara?

—Molt senzill—ens va respondre En Pujols— : se la posa postissa.

Casos clínics

L'Institut Internacional de Psiquiatria s'ha interessat vivament davant d'un cas d'ubiqüitat manifesta, les circumstàncies del qual són absolutament tèrboles.

El senyor Josep Maria Junoy tenia anunciada per a divendres passat una conferència a l'Ateneu. Aquesta conferència no arribà a donar-se. Ell mateix explica les causes, anecdòtiques, que li feren pendre aquesta determinació. Es aquesta la veritat? Existeix una veritat absoluta? Déu nos en guard de fer una afirmació semblant. Segons *La Veu de Catalunya* de l'endemà la conferència fou celebrada. Ens trobem davant d'un cas evident de suggestió. Ara bé. Qui és el suggestionat? El redactor de *La Veu*? No ens sembla massa clara aquesta solució. Heus ací una altra hipòtesi, perfectament versemblant : No seria el senyor Josep Maria Junoy el que va arribar a suggestionar-se que no havia pronunciat una conferència que realment havia pronunciat?

Atur en l'escalafó

Amb motiu de la passada temptativa revolucionària, que ja es pot donar per liquidada, es procedí a les detencions de coneguts elements extremistes, molts dels quals, en realitat, ho són verbalment i prou.

Un d'aquests, marxista empedernit i de poca presència corporal, esperava que l'agafessin d'un moment a l'altre. Per què no fugia o s'amagava, doncs?

Molt senzill. Algú li sentí dir la següent frase :

—Ja he estat sis vegades a la presó. Amb aquesta faran set. Quan n'hi hagi estat deu o dotze, tinc segura l'acta de diputat.

Però no el van agafar, i així la policia, potser sense voler, l'ha perjudicat en l'escalafó.

Avís als viatgers i radioients

El regidor senyor Jaume Vàtchier, amo i organitzador dels grans espectacles taxistes, sembla que està preparant una nova organització d'algun altre mitjà de transport.

No fa pas gaire, trobant-se a l'estació de França amb un seu amic, en ocació de sentir-se un eixordador xiulet d'una locomotora, Vàtchier digué al seu acompanyant :

—Veus : jo, això, acabaré per suprimir-ho. Aquesta màquina no hauria de tocar fins a ser fora de l'estació. Vull acabar amb els sorolls. Ho reglamentaré tot. Fins els aparells de ràdio de les cases particulars. En bona fe et dic que del meu projecte se'n parlarà una estona llarga.

També se'ns ha dit que l'esmentat regidor vol reorganitzar els tramvies. En la tertúlia on, fa quatre dies, un altre regidor donà la nova, circulà un gran esverament. El que havia llençat la notícia procurà tranquil·litzar els oients, poc confiats en el senyor Vàchier, amb aquest argument :

—Nosaltres també hem passat una colla de mesos sense tenir confiança en En Vàchier, però ara n'hi tenim, i d'aquí poc, n'hi tindrà tot Barcelona.

—Home — objectà un oient —, si vosaltres que el tracteu cada dia heu tardat més de mig any a posar-li confiança, què hem de fer nosaltres, que no el coneixem de res?

Un nou diari i un seu redactor

Aquesta setmana ha començat la publicació en català del *Diari Mercantil*. Tipogràficament fa molt bonic i, en conjunt i en detall, dóna la impressió d'una cosa seriosa i digna. A més a més de les qüestions de l'especialitat que el seu nom indica, el *Diari Mercantil* publica informació general, i entre aquesta, naturalment, la del govern civil.

El germà del director és el redactor d'aquesta secció, jove de bona estatura i que segueix una certa moda de deixar-se una certa barbeta que s'han dut bastant aquest hivern. El primer dia que es presentà al govern civil, el senyor Moles, mentre parlava als periodistes, no li treia la vista de sobre.

I en sortir, un altre periodista li preguntà :

—Escolti, vostè és caporal de gastadors, oi?

Lèxic «santosepulcral»

Al senyor Santiago de Peray, tan «caballero del Santo Sepulcro» en tot moment, li agrada parlar amb lèxic depurat i purista.

L'altre dia, tot acostant-se a l'orella de la seva muller, a l'objecte de no aixecar massa la veu, ja que es trobaven a l'església de Sant Francesc, digué :

—*Oye, ¿quieres que la niña vaya a «reconciliarse»?*

Després d'un signe afirmatiu de l'interpelada, la nena anà al confessionari.

El petit Japó, víctima de les males volences del colós xinès

(c) Ministerio de Cultura 2006

Pàgines viscudes

Durant la monarquia es considerava poc polit que els homes sortíssim a parlar de política en els salons; era un tema que avorria les senyores, i per tota dama que s'estimés la seva absoluta ignorància en qüestions polítiques era una marca d'elegància que els homes ens afanyàvem a respectar. Ara les coses han canviat i elles comencen d'apassionar-se per la cosa pública i sobretot per les ventures i desventures dels personatges públics. Val a dir que s'hi van apassionant sense necessitat d'avorrir-se. Les històries que circulen són tan delicioses que moltes senyores es penedeixen d'haver-se aficionat tan tard a la política.

Una de les històries que hem sentit és aquesta, que transcrivim fidelment sense afegir-hi ni treure'n res:

Els ex-reis d'Espanya no han quedat pas tan rics com s'ha fet córrer. Don Alfons té força mals de cap econòmics, degut a veure's obligat a mantenir una ampla família reial que l'ha seguit en l'exili. El Govern de la República va incautar-se-li d'un grapat de béns que ara li fan molta falta i s'ha desentès de moltes famílies borbòniques que ara ell no pot abandonar en la misèria. Per tot això no és estrany que s'hagi aprimat i que passegi sovint la seva malenconia pels recons més solitaris de la seva possessió de Fontainebleau.

No fa gaire que la marquesa de Comillas va anar a visitar la família ex-reial i va trobar-la tota bastant pansida. La marquesa va obsequiar les ex-infantes amb unes capses de bombons, i, en anar a obrir la seva, l'ex-infanta Cristina sanglotà; dues llagrimetes varen rodolar per les seves galtes. En preguntar-li la marquesa pels motius del seu trastorn, l'ex-infanta féu de resposta:

—*Yo hubiera preferido una caja de guantes! Papá no nos quiere comprar guantes!*

La marquesa de Comillas s'enterní tota, i en retornar a Barcelona li envià una capsa de guants.

"Canards" desencadenats

També hem sentit dir en un saló que l'ex-rei no menja ja en cap restaurant per por que no l'emmetzinin, com Primo de Rivera i el pretendent don Jaume, els quals foren emmetzinats pels maçons (*sic*).

Ja fa dies que l'ex-rei va rebre la visita dels maçons, els quals varen dir-li ben clar i net, que «si no se hacía masón, lo envenenarían, pero que si se hacía masón lo restaurarían en el trono de España».

Després hi haurà qui dirà que no hi ha imaginació.

Altres històries

També corren una colla d'històries de difamació, tan barroeres la majoria, que són més grotesques que perilloses. Així i tot, no són còmodament publicables, ni entren en els costums d'aquesta publicació.

I consti que els nostres escrúpols no arriben de bon tros a ésser com els d'aquell director d'un diari del Nord, que féu inserir un dia el següent entrefilet:

«Hemos recibido un escrito en el cual se contienen graves acusaciones contra determinada personalidad de esta población, pero nos abstenemos de publicarlo por la enorme responsabilidad que contraeríamos de ser ciertos los extremos que en él se denuncian.»

Esplais telefònics

A Terrassa, des de fa poques setmanes, posseeixen el servei telefònic automàtic. La novetat—ni caldria dir-ho—ha desvetllat la vena humorística en molts abonats i són ben pocs els que, beneficiant-se del nou servei, no s'hagin esbargit en una facècia o altra.

La pedra de toc, però, dels tals esplais telefònics, l'ha constituïda el conegut notari senyor Riera d'aquella ciutat. Sabem de més de dues ocasions en què un fadrí barber, requerit telefònicament per un suposat familiar, s'ha presentat davant del notari amb la modesta pretensió de dallar-li totalment les barbes.

El Carnaval a Vilanova

Si, perfectament, aquesta visió que us han servit de Vilanova i Geltrú i l'ambient que s'hi respira, és d'una exactitud matemàtica: una rambla magnífica injustament abandonada, uns carrers silenciosos sense altre panteix de vida que el teclejar monòton de la màquina d'escriure del senyor que manipula mitja dotzena de representacions, el ronc nasal d'una serra mecànica i el so—d'una agudesa disgraciosa — de la trompeta del venedor ambulant de cafè. I encara, a la nit, els fanals ploramiques que fan una llum — quan la fan — tota desmaiada i plena de boires.

Ara bé, el que tampoc és menys exacte és el capgirament definitiu que s'opera damunt de totes aquestes coses i llurs ramificacions més diverses, quan el Carnaval hi clava la seva mossegada de fura creant aquesta atmosfera vaga, d'una follia sublim, sota la qual troben generós aixopluc els més esqueixats Pierrots i Colombines. I el més singularment paradoxal del cas consisteix en la naturalitat amb què els vilanovins aconsegueixen identificar-s'hi.

A Vilanova, un senyor que durant l'any ha predicat amb un enfilall d'edificants exemples la seva austeritat immarcescible, pot esdevenir perfectament, en ple Carnaval, el més intrigant i barroerament grotesc personatge d'un ball de disfresses.

I avui — us dirien els vells amb aquell puntet de malícia rarament absent de la seva mirada — la cosa s'ha perdut molt, encara. Antigament...

* * *

El prestigi al Carnaval de Vilanova, segons sembla, li ve de temps indefinit. En 1790 ja se li concedia un dels papers més importants del país dins el ram de festeigs i eren considerats, alguns dels seus moments més típics, com els veritables models d'espectacularitat popular de l'època.

Datat en 1868, el *Diario de Villanueva* va oferir als seus lectors un suplement, en el qual l'anunci de les festes del Carnaval anava precedit d'aquest preàmbul, tanmateix estimulant:

«*La Comisión que en 1867 tuvo la honra de dirigir las grandes fiestas del Carnaval, y que recibió el aplauso de todo el pueblo vilanovés por haber dado aún más de lo que en su programa había prometido, se presenta de nuevo ante el público, autorizada por el beneplácito de todos sus compatriotas y ofrece el siguiente programa.*»

Després de llegir això, hom troba perfectament comprensible que entre els dependents de tot Barcelona s'operessin aquelles especialíssimes pessigolles de felicitat i a la primera oportunitat fessin una escapada a Vilanova amb un farcellet de roba sota el braç (trofeu de sabates xiscladores) i el tupé amanit amb brillantina de la més perfumada.

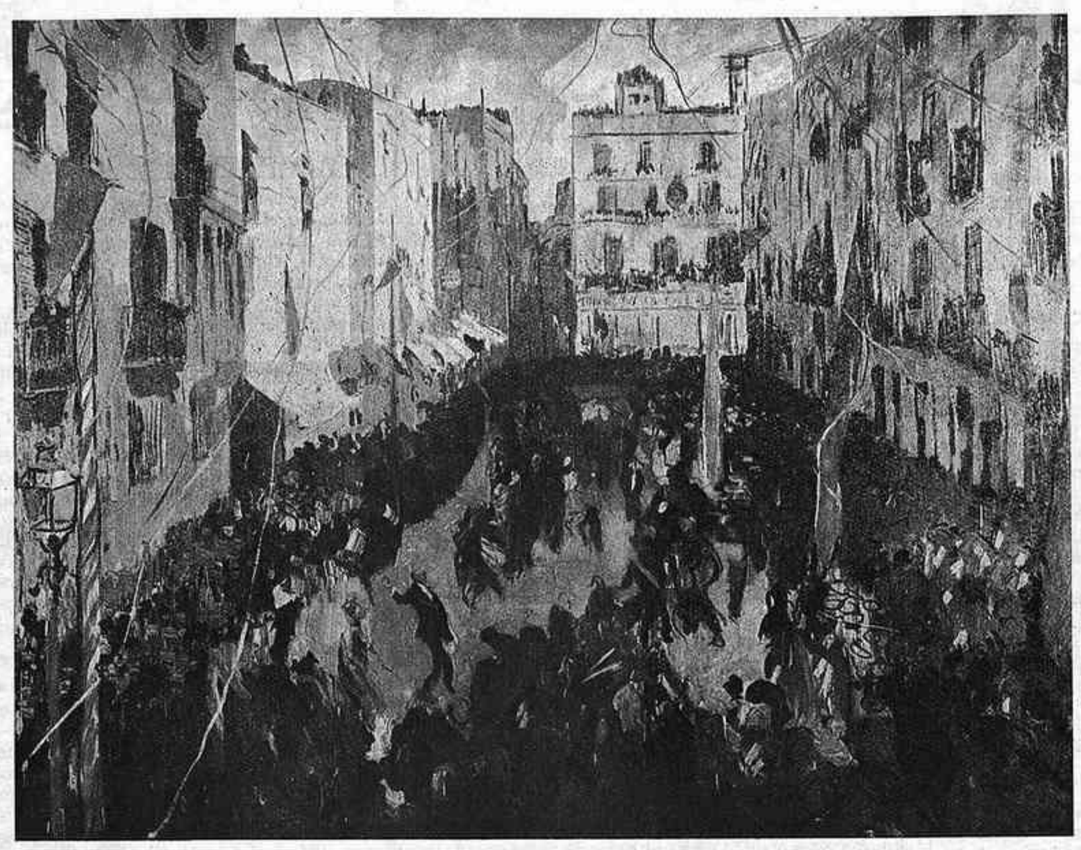

«Les Comparses», oli de Joaquim Mir

* * *

Un dels números carnavalescos més unànimement celebrats, el constitueix la lectura del *Sermó de Carnestoltes,* la característica del qual consisteix en el pebre amb què són servits al públic els fragments poètico-satírics d'aparença més inofensiva.

L'expectació que precedeix l'arribada del grotesc personatge, amb tota la serpentina de versos satírics que porta entortolligats a la gargamella, crea, a l'entorn d'aquest espectacle gratuit de barrila a l'aire lliure, una transcendència del tot desproporcionada.

Carnestoltes, des del cim d'una trona instal·lada *ad hoc,* mossega, ara la reputació d'una respectable dama de *ropero,* ara la darrera facècia d'uns casats de fresc, ara les incidències amoroses — amb un impressionant cronometratge de besades — dels dos enamorats del dia, fent les delícies de l'auditori.

Que m'hi dius? deya un amich
A un altre, jo'm vuy casâ,
La noya es rica y molt guapa
Del demès no'n puch parlà.
La dona es com el maló,
Que no's pot sabé si's bo
Fins que s'arriba a tastà.
Si la noya es rica, conta
Que d'orgull sempre'n tindrà,
Y si's guapa, que'l musqué
Et costarà d'esquibá.
Per conseguent tanca els ulls,
Com ella els ha de tancá
Perquè tú serás el que'ts
Y ella serà el que será.

Aquest era, ni més ni menys, l'humor amb què es cuinaren els més sensacionalíssims sermons del segle passat. Llavors a Vilanova hi havia una pila de senyorassos arribats de fresc d'Amèrica, amb unes ganes fantàstiques de practicar la vagància més desenfrenada, la majoria dels quals produïren, a l'entorn del Carnaval, tota una nuvolada — d'una carrincloneria sublim — d'articlets i poesies. Una de les composicions més celebrades, segons sembla, tenia aquest pintoresc començament:

No me deja mi marido
ir al baile en Carnaval
porque dice que en el baile
un mal paso es fácil dar.
¡Que simplón!
Malos pasos sin enmienda,
caro Antón,
se dan en Carnestolendas
y en Semana de Pasión.

Durant molts anys, el que ha encarnat el paper, importantíssim, del Carnestoltes, ha estat l'enterrador del fossar de Vilanova. Hom no atina a compendre per quina llei d'intrincades raons un home que es passa les hores catalogant números de panteons i menjant cols que creixen ufanoses a l'adob de les llàgrimes de vídues inconsolables, quan arriba el més de febrer platxeriós i esbojarrat, té la dosi d'aplom suficient per representar, amb tota l'anpullosa cerimoniositat del cas, aquest paper tan àcid i eixelebrat del Carnestoltes. Costa de compendre-ho, evidentment, però, tanmateix si sou dels que us plau endinsar-vos en la brossa de les més elementals filosofies, acabeu deduint de tot aquest contrast una veritat definitiva i com a tal singularment vulgar: que en aquest món hi hem vingut per representar les moixigangues i els papers més inesperats de l'auca.

I qui diu de l'auca, diu d'aquest Carnaval — tot ell una inestroncable desfilada de paradoxes — de la vida.

* * *

I bé, deixant a banda altres aspectes ben típics i solemnials del Carnaval vilanoví, remarquem ara la seva part més àcida i pintoresca. Ens referim a les anomenades Comparses del dimarts.

Si voleu que les Comparses us produeixin la sensació de cosa única i immillorable, gaudir de la samfaina riçada de color que esdevenen els comparses ballant impetuosament al so de tres bandes que competeixen en avalot musical; si voleu, finalment, sentir de prop els xiscles desesperats—exhalats amb desesper de joia — de la noia que es sent sobtadament metrallada d'ametlles ensucrades pels comparsers; si voleu, repetim-ho, participar de totes aquestes emocions carnavalesques, jo us recomano que sol·liciteu un reconet de balcó o un retall lliure de terrat, per modest i insignificant que se us ofereixi, de la plaça de la Verdura. A vista d'ocell, la pompa i el dinamisme d'aquest espectacle esdevenen excel·lentment millorats.

Ultra la qualitat, la primeríssima qualitat colorística de l'espectacle, cal remarcar la força, el paper importantíssim que juga la multitud bigarrada a dalt dels balcons, terrats i àdhuc teulades, en aquest moment únic de les Comparses.

La primera vegada que Joaquim Mir veié les Comparses, en restà tan fortament impressionat, que hom hagué de córrer a cercar-li la tela, el cavallet i la capsa de pintures. Acabava d'ésser víctima d'un atac colorístic.

* * *

Abans, els mariners de Vilanova s'acomiadaven del Carnaval d'una manera grotescament litúrgica, molt en consonància amb els sentiments i les falòrnies intrincades de la gent que viu del mar i del fruit de les seves entranyes.

En arribar el dimecres a la tarda, els mariners, juntament amb la dona i la quitxalla, s'entaforaven en una taverna baixa de sostre, il·luminada amb quatre becs de gas, que feia olor de quitrà i de burilla agonitzant, amb fins pantagruèlics.

Quan a les plates del menjar ja no hi restava ni un filet d'allioli per a rabejar-hi el pa, s'iniciava la beguda d'alhocol i s'encenien els caliquenyos més forts de la terra. Finalment es feia silenci, reposaven els porrons i amb una cerimoniositat que escruixia, quatre mariners, amb l'ajuda d'uns ormeigs de pesca i uns samalers, apareixien amb un mariner, estirat com una arengada a la brasa, que feia el paper de Carnestoltes. En deixar-lo a terra començava a accionar ensunyadament, obria els ulls, s'esforçava a fer una perfecta cara de viu i, després de declamar el seu propi testament, tornava a caure estès al costat dels samalers fent unes ganyotes entre fantasmals i puerils.

Immediatament arribaven els músics. L'atmosfera — fum, allioli, fum i més allioli — s'hauria pogut tallar. Només en obrir la porta i ficar-vos dintre — ens confessa el mestre Montserrat de Vilanova — els ulls se us impregnaven d'una coïssor terrible i acabàveu llagrimejant lamentablement.

Als músics, amb el fum els era materialment impossible destriar les notes del pentàgrama i calia recórrer, per sortir del pas, a algun vals i pas-doble d'aquells que es toquen de memòria i amb la vista perduda.

L'originalitat d'aquest concert consistia, si més no, en la forma en què es realitzava la paga de l'orquestra: ultra el preu convingut, els mariners de major prestigi culinari de tota la platja cuinaven en honor dels músics una selecció de peixos de categoria.

Quan al campanar de l'església de mar tocaven les dotze de la nit, tothom anava desfilant cap a casa i a dins la taverna només restaven l'amo, els músics i un gat que s'emmirallava dins la grogor del fiscorn tot fent estremituds amb una espina atravessada a mitja gargamella.

MANUEL AMAT

LÀPERITIV

La disfressa. — La teoria del carnestoltes és una de les coses més humanes que s'han produït al món. La disfressa i la facècia de carnaval no es conceben sense la quotidiana disfressa i la quotidiana facècia que ens imposa la civilització. Com més civilitzats, com més educats, estirats, planxats i engomats són els homes, més se'ls accentua la facultat de disfressar l'ànima que e's aguanta, de fugir i de dissimular amb una veu de mascarons transcendentals i sublims tot el pebre vermell del cor i tota la grisalla inconfessable dels intestins. Els homes que fan funcions més delicades, e's que es dediquen, per exemple, a la diplomàcia o a l'amor, són els que tenen de primfilar més llur parament de carnestoltes. Hi ha qui afirma que certs jugadors de pòker es tapen el rostre amb una careta negra per dissimular les ganyotes, però no hi ha cap jugada de pòker que es pugui comparar a la comèdia d'un festeig sostingut o d'una negociació diplomàtica. Fins nosaltres mateixos, que som els homes més sincers que corren, i que tenim ben poc per perdre, ens passem tot el sant dia dissimulant el fàstic, el menyspreu o l'odi que ens inspiren certes persones o certes institucions, i el que és més trist, és que per correcció i per educació tenim de dissimular també l'entusiasme, l'alegria o l'afecte que ens produeixen altres persones i altres institucions. En el món civilitzat resulta de mal to adoptar registres excessivament àcids o excessivament aguts; estem dominats per la màscara tradicional, sense aquesta màscara no atraparíem ni un sou i aniríem sempre amb la camisa estripada.

En això ens distingim dels altres éssers vius que no tenen tanta intel·ligència com nosaltres. Esser intel·ligent vol dir saber dissimular; les llagostes de rostoll, les granotes i les panteres no tenen cap necessitat de dissimular res, perquè no són éssers intel·ligents, i el mateix passa als homes i a les dones que tanquen al manicomi per manca de raó. Per aquests éssers el carnestoltes i la disfressa no representen cap problema seriós ni tenen la més petita importància.

Per nosaltres sí, representen un gran deslliurament, representen el triomf de la cultura sobre la civilització. Imagineu-vos la felicitat de totes les nostres potències si un dia a l'any ens podem posar una carota de cartó, si ens disfressem dintre una vestidura d'Aníbal, de pallasso o d'escorxa-ròsses, si ens deixem tota la vergonya arronçada sobre el matalàs del llit i sortim al carrer amb un espanta-velles disposats a dir tot el que ens passi per la boca al primer imbècil de prestigi que topem a la cantonada, el qual només està acostumat a rebre de nosaltres les corbes medullars i els adjectius de sucre. Es una mena de joia dionisíaca trobar al senyor Fulano, que ens ha fet la guitza tantes vegades i deixar-nos d'aquell somriure més fals que la cara de Judes, i deixar-nos d'interessar per la salut de la seva família i dir-li a la cara, impunement, protegits per la màscara de cartó, tota la grotesca arbitrarietat dels seus drames conjugals i totes les cucurulles negres de la seva misèria.

El Carnestoltes, entès amb la seva eficàcia de cop de puny, amb la seva monstruosa coloraina i la seva líquida alegria d'alcohol, ens ofereix una mena de nudisme truculent de les ànimes, una mena de vàlvula embussada de paperets i serpentines, però que encara deixa passar el grinyol i l'esgarrapada de la sinceritat. El Carnaval amb la seva careta ens ofereix una gran solució per poder-nos treure unes quantes hores la nostra careta que ens asfixia.

Això és el Carnaval en teoria, això són les possibilitats del Carnestoltes, però nosaltres, gent ensopida i escèptica, desaprofitem la gran ocasió i deixem passar el Carnaval com una anguila que se'ns escorre pels dits sense interessar-nos els nervis.

Jo no sé si és que m'he fet vell o que el Carnaval barceloní ha perdut d'una manera lamentable; però ara, si em fan anar al ball de màscares de l'Artístic, que és el més espectacular de tots, em ve una mena de mandra mental i la imaginació se'm posa a rondinar com una vela desinflada.

I pensar que als dies d'un Carnaval pretèrit dec les estones més alades i més dionisíaques de la meva vida! Fa vint anys que aquests dies representaven per nosaltres tota aquesta festa salvatge de la sinceritat que comentava més amunt. La rua a la Rambla i al passeig de Gràcia, amb els cotxes de cavalls, era una cosa imposant i magnífica. Començàvem a les tres de la tarda i a quarts d'onze de la nit entràvem al carrer de Ferran amb el cor liquidat i l'ànima plena de serpentines mastegades. La nostra disfressa de Pierrot tan tènue es convertia en l'armadura més forta per tota mena d'audàcies.

Els meus companys de rua varen ésser, en una època que ja podem dir llunyana sense pedanteria, dos excellents amics que estic segur que ara no estarien disposats a repetir les facècies d'aquells dies. Un era Lluís Nicolau d'Olwer i l'altre era Ramon d'Abadal. En Nicolau d'Olwer, d'aquell pierrot desllorigat i atabalador, només en conserva una mica el nas i la pallidesa. Ramon d'Abadal és gairebé segur que no en conserva res. Actualment són dos personatges plens de prestigi; aleshores eren dos xicots de vint-i-quatre o vint-i-cinc anys que ja mossegaven pergamins i tenien els ulls ferits per l'estudi, però a la rua de Carnaval eren dos pierrots autèntics que havien escampat tota la tristesa i tota la farina romàntica dels pierrots.

De les disfresses, potser sóc jo el que ha continuat essent més olla i més inconseqüent, cosa que, per altra banda, no em sap gens de greu; el que em dol de debò, és veure que ja no sóc capaç d'embolicar-me, mal que sigui amb un cobrellit, i ennegrir-me la cara amb un tap de suro cremat, per poder-me treure la careta limfàtica de cada dia.

El que em dol de debò, és veure que, pels meus ulls, el diumenge de Carnaval té el mateix color que el dimecres de cendra.

JOSEP MARIA DE SAGARRA

Joventut en la vellesa

Naturalment, l'home arriba a la senectut i en aquest període de la vida és quan l'organisme va perdent les seves forces per falta d'assimilació.

Si s'aconsegueix combatre en un vell la postració nerviosa, donar energia al seu cor i restablir les seves forces, tindrem un home jove.

Els metges han comprovat que l'acció de la Kola aïllada produeix solament una excitació. Cal associar-li, com ho és en l'enèrgic reconstituent el glicerofosfat de calç, producte que **Fosfo - Glico - Kola Domènech,** per la seva acció regeneradora corregeix el defecte de la Kola i augmenta en alt grau el seu poder reconstituent.

CAMISERIA FITÓ BARCELONA

NOVETATS EN CAMISES

Jaume I, 11
Telèf. 11655

(c) Ministerio de Cultura 2006

CONVERSA AMB EL SR. SERRA I MORET

La Federació de Turisme

Es evident que malgrat les escasses atribucions amb què compta l'organisme de Govern del nostre país, mentre l'Estatut no sigui un fet, l'esperit constructiu dels nostres homes es tradueix cada dia en noves iniciatives que prometen per l'esdevenidor resultats de la més positiva eficàcia.

Per això és confortant el fet que en la mateixa hora en què, dies enrera, una gent irresponsable conseguia pertorbar la vida de la ciutat i paralitzar els seus serveis, en el Palau de la Generalitat un grup de ciutadans, segurs i conscients del que hi ha per damunt de tota momentània convulsió, posava la primera pedra d'una institució cridada a incrementar una de les branques de la riquesa catalana. Ens referim a la constitució de la Federació de Turisme de Catalunya i Balears.

Per a donar a conèixer als nostres lectors l'abast de l'obra que aquesta Federació es proposa de portar a terme, hem cregut del cas dirigir-nos a la persona que amb més autoritat podia parlar-nos de l'assumpte. Tenint en compte que els serveis de turisme que oficialment s'estableixin a Catalunya possiblement hauran de dependre, d'una manera més o menys directa, del Departament d'Economia i Treball de la Generalitat, les paraules del senyor Serra i Moret en aquest cas havien de tenir un veritable interès. Així ho hem pogut confirmar per la contestació, que amb deferència que agraïm, el senyor Serra i Moret ha volgut donar a cada una de les preguntes que li hem dirigit.

—La creació d'un organisme promotor de les activitats turístiques de Catalunya—ens ha dit—, a part dels motius d'ordre cultural, respon a una veritable necessitat de la nostra economia. Una propaganda ben organitzada, segons els procediments que avui utilitzen les oficines de turisme d'alguns països, les d'Alemanya principalment, crec que tindria la virtut d'atreure a Catalunya una clientela considerable. Sense pensar, com alguns pensen, que la nostra terra pugui tenir una primera categoria en el terreny turístic, és evident que reuneix prou condicions per sentir-nos impulsats a intentar un aprofitament d'aquesta riquesa. Cal tenir en compte que a part dels seus propis atractius hi ha la circumstància d'ésser Catalunya, i més concretament Barcelona, un lloc estratègic, un lloc de pas per als viatgers que van a Madrid, a València, a Palma de Mallorca o al migdia de França.

«Es pot afirmar que el nostre país, tan despert en diverses activitats comercials i industrials, no s'ha adonat fins ara que en no preocupar-se del seu turisme abandonava un dels recursos més sanejats de la seva economia. Això contrasta d'una manera franca amb l'atenció minuciosa i amb les quantitats que els governs d'altres països dediquen a desenrotllar la seva política turística. Aquesta política té les seves manifestacions en el parlament i no sols és sentida i compresa pels elements industrials, sinó també per l'opinió pública, que considera el turisme com una indústria d'exportació i per tant com un factor de primer ordre per a la nivellació de la balança comercial. Compendreu l'interès que per nosaltres ha de tenir aquesta indústria si teniu present que la nostra terra, tan pobra en primeres matèries, té en grau ben remarcable la primera matèria de turisme, amb la bellesa del paisatge, la riquesa dels monuments i la diversitat de climes.

«Cal reconèixer que l'obra que anem a intentar no és completament nova a casa nostra. No seria just oblidar els nobles esforços realitzats durant una colla d'anys per la benemèrita Atracció de Forasters. El nostre desig és precisament d'intensificar i ampliar una tasca que aquesta entitat, per manca de mitjans, ha hagut de circumscriure a Barcelona. El que ara ens proposem és obtenir una perfecta coordinació entre tots els sectors que dintre de Catalunya tenen finalitats turístiques, com són els sindicats d'iniciativa, companyies de transport, entitats hoteleres, automobilistes, excursionistes, agències de viatgers, comissions de monuments. Esperem també obtenir la delegació única per Catalunya dels serveis del Patronat Nacional del Turisme i la cooperació, ja iniciada, dels elements de les Balears.

«En el turisme, com en tot, si volem obtenir resultats definitius, cal vèncer el nostre instint individualista i veure les coses amb un esperit d'ampla i lleial col·laboració. Sobretot en un país petit com el nostre, tota dispersió d'activitats el redueix encara més i lleva eficàcia a qualsevol empresa. Per posar un exemple, diríem que cap de les branques del nostre turisme no pot pensar en una organització de propaganda com la que tenen els ferrocarrils de l'Estat alemany o la dels hoteliers italians; és evident però que dintre d'una actuació conjunta i sota la protecció de les nostres corporacions públiques, les possibilitats s'eixamplen considerablement.

«No ho dubteu, l'actual moment resultaria favorabilíssim pel nostre turisme si tinguéssim en funcions un gran òrgan de propaganda. Els avantatges de la «vida barata» podrien atreure a casa nostra la gent dels països de moneda més elevada. Jo he vist amb la pròpia experiència com els països més ben organitzats saben canalitzar corrents turístics aprofitant les oscil·lacions dels signes monetaris.

«Com a socialista he de sentir-me atret per una tasca com la del turisme, que té un significat internacionalista i és considerat arreu com un mitjà per a intensificar i facilitar les relacions entre els pobles.

«Cal encara que feu constar que el Govern de la Generalitat no pensa, almenys per ara, organitzar directament els serveis turístics de Catalunya. Aquesta feina quedarà confiada a la Federació de Turisme de Catalunya i Balears, que acaba de constituir-se espontàniament amb el concurs moral i econòmic de les entitats afectades pel turisme. Aquesta entitat en el seu règim serà autònoma i la nostra missió serà la d'intervenir-la d'una manera activa, vetllant perquè el seu funcionament s'ajusti sempre a l'alta conveniència del país. Jo celebro particularment la constitució d'aquesta Federació per haver pogut observar la confiança i l'entusiasme amb què els seus components han vingut a la Generalitat per a unir-se, sota els seus auspicis, en una obra de la més alta ciutadania.

I. A.

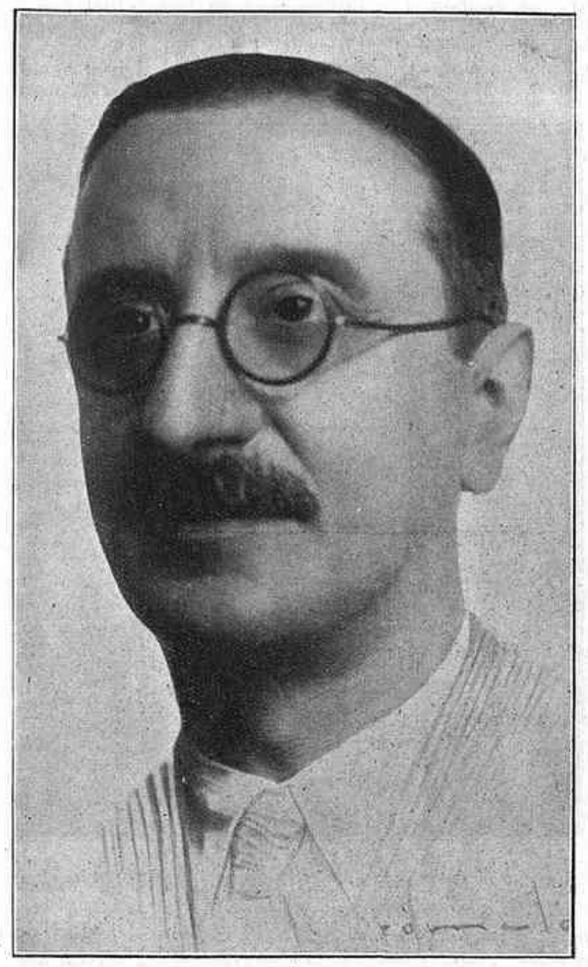

Manuel Serra i Moret

Viatges Marsans, S. A.

Rambla Canaletes, 2 i 4 - BARCELONA

Bitllets de Ferrocarrils Nacionals i Estrangers - Passatges Marítims i aeris
Viatges a "Forfait" - Excursions acompanyades - Peregrinacions, etc.

INFORMES
I PRESSUPOSTOS GRATIS

Mirant a fora

Els homes públics

Els homes públics no s'assabenten de res quan hom els presenta algú que no tingui una certa fama. Així almenys ho sosté un estudiant de la Universitat de Michigan, anomenat Stewart Redner.

Mr. Bruckner, governador de l'Estat, acabava d'arribar a la ciutat a pronunciar un discurs i l'estudiant esmentat formava part d'un grup que anà a rebre'l a l'estació.

En estrènyer-li la mà, l'estudiant digué clarament:

—Aquest matí mateix, he fregit la meva àvia.

El governador contestà, tot amable:

—Tant de gust a conèixer-lo.

Els jocs de Mònaco

Ja fa una llarga temporada que el principat de Mònaco ha perdut la seva tradicional i paradisíaca tranquil·litat. Ara mateix, s'ha permès el luxe d'una petita crisi ministerial. El ministre d'Estat, M. Piette, que tothom creia permanent, ha presentat la seva dimissió al príncep Lluís II i el seu successor encara no ha estat designat. Interrogat, el ministre dimissionari ha estat lacònic i humorístic:

—En el principat, conec tots els jocs, llevat dels de la política.

A la manera de les "Cartes perses"

El príncep Nicolau de Romania, que vol ésser tan lliure en amor com el rei Càrol, ha estat recentment la causa d'un incident diplomàtic.

Un diari de Bucarest, volent alhora escapar a la censura i parlar de la novella sentimental del príncep, recorregué a parlar de la cort de Suècia i d'un cert príncep de la família Bernadotte que volia contraure una mésalliance contra la voluntat del rei. «Aquests prínceps que renuncien a llur sang, deia el diari, són els pitjors enemics de la monarquia, ja que en sapen les bases i en preparen la caiguda.»

Però Suècia té un ministre a Bucarest, el senyor Alstromer, el qual féu compendre al senyor Iorga que el periodista, massa respectuós amb la cort romanesa, no n'havia estat gens amb la cort sueca. I el president del Consell ha hagut de publicar una nota oficiosa recordant que Romania té en perfecta estima la família reial de Suècia, amb la qual ha sostingut sempre unes relacions molt cordials...

Xina i Japó

El japonès.—Aquesta mena d'operació no és pas el que se'n diu un acte de guerra.

(*Kladderadatsch*, Berlín)

"Esprit" rus

Leiser Abramovitx Apfolsaft viatja en un tramvia, a Moscú. El cobrador va cridant els finals de trajecte.

—Plaça de l'Exèrcit Roig!

—Abans, plaça de Caterina II—botzina Leiser.

—Carrer Lenin!

—Abans, carrer del Tsar—rondina Leiser. El cobrador comença a posar-se nerviós.

—Pont Stalin!

—Abans, pont de Caterina II—fa Leiser. Aleshores, el cobrador perd ja la paciència:

—Calla d'un cop, camarada israelita!

—Abans, porc jueu—mormola Leiser.

El rei del "chewing-gum"

Després d'haver despès milions per llançar un producte que afavoria la digestió, William Wrigley Jr., el rei del chewing-gum, *ha mort d'una indigestió.*

Wrigley deixa una fortuna considerable. Posseïa un equip de baseball com d'altres tenen una quadra de cavalls de curses. Un dia, li telefonen que l'illa Catalina, a vint milles de Los Angeles, està en venda. Sense regatejar, la compra. Volia crear, al Pacífic, un gran centre d'atraccions, com Coney Island a l'Atlàntic. Però quan anà a veure la seva adquisició, tingué una enrabiada: en lloc d'una illa poblada de vegetació, es trobà un roc pelat incapaç d'atreure el més desesperat turista.

CAMISERIA FITÓ BARCELONA

ESPECIALITAT EN LA MIDA

Jaume I, 11
Telèf. 11655

UN PROBLEMA URGENT

La reforma agrària

I

PRELIMINAR

L'anunci de la reforma agrària a Espanya ha interessat, no tan sols als directament afectats, sinó a tothom en general.

Prova aquest interès l'extensa bibliografia, al davant de la qual, pel que fa a Espanya, cal posar el nom de Joaquín Costa.

Molts que venceran el pànic que pugui produir-los l'enunciat d'aquest article no hauran sabut vèncer l'aversió d'obrir un llibre — tot un llibre! — dedicat a l'estudi del mateix problema. Si es decideixen a obrir un llibre d'aquests, en comptes d'una renglera de números i d'una aridesa sistemàtica, es trobaran amb la més apassionant i dramàtica de les tragèdies, on els personatges són les multituds i l'escenografia la terra que ens aguanta.

Joaquín Costa

ON ÉS ESPANYA QUANT A LA SEVA AGRICULTURA

Ni la quantitat ni la qualitat justifiquen la dita que Espanya és un país eminentment agrícola. Espanya és notable per la seva producció agrícola a manca d'altra cosa, però no pas per les quantitats proporcionals a l'extensió del seu territori.

Si l'home és el primer element de treball per a l'agricultura, aquesta falleix des d'aquest punt inicial. La nostra densitat de població no ultrapassa uns 45 habitants per quilòmetre quadrat. França, malgrat tota la llegenda de la seva desnatalització, té una densitat de 74 habitants per quilòmetre quadrat, Anglaterra arriba als 193, Alemanya als 143, Bèlgica als 258 habitants.

Quant als productes, Espanya, d'entre els països d'Europa, ocupa el darrer lloc en la producció per hectàrea, de blat, sègol, ordi, civada, moresc, llí, cànem i sucre. Una mojada de terra alemanya produeix el doble de blat que una mojada de terra espanyola. I una mojada de Noruega dóna tres vegades més de blat que no una de casa nostra.

Espanya ocupa el penúltim lloc en la producció de patates i remolatxa i és la primera, en quantitat, per la producció de raïm, vi, oli i arròs. Però si el cultiu del blat ens dóna aquells exemples, és possible preveure les quantitats d'oli i de vi que podria donar Espanya amb una explotació intel·ligent?

La ramaderia deixa el nostre país en darrer lloc en la cria de cavalls i porcs. En el bestiar boví, mentre Anglaterra (la meitat més petita) cria 14.000,000 de caps de bestiar, Espanya ens en dóna solament tres milions 700.000. Les cabres sumen un total de dos milions i mig, mentre Itàlia (un terç més petita) voreja els 4.000,000. Es en la cria de bens que ocupem un bon lloc amb els nostres 2.000,000, solament superats per Rússia amb 67.000,000.

Donen una idea exacta de la nostra insuficiència agrícola les dades d'importació del darrer any. No podem vanar-nos massa de la nostra agricultura quan haguérem d'importar de l'estranger, per al nostre consum, per valor de 2.500,000 pessetes de mongetes; 7.500,000 d'aviram; 4.500,000 de carn de porc; 5.000,000 de faves; 8.000,000 de llegums; 32.000,000 de sigrons i 107.500,000 de pessetes de blat.

ORIGEN I CAUSES DE LA REFORMA

La distribució de la propietat de la terra arreu d'Europa té els mateixos antecedents: el règim econòmic de l'Edat mitjana: la conquesta i la possessió com a fonament del dret. Cal no oblidar aquest antecedent de la propietat de la terra per ajudar a admetre la legitimitat de tota intervenció. En l'origen de tota propietat fiduciària hem de trobar-hi o una possessió *res nullius* o un simple dret de conquesta.

Per altra banda, contraposat amb aquest principi que, filosòficament, fa trontollar considerablement el respecte a la propietat de la terra, hi ha la suprema raó política invocada arreu d'Europa (moltes vegades secretament invocada) per a justificar tota reforma agrària. Cap raó tan impressionant, de simplista que és, com la que senyala Wanters: la por al bolxevisme: aquesta temença és tan generalitzada a tot Europa que s'ha cregut que creant una petita burgesia rural s'aixecaria amb ella un mur considerable davant la riuada del comunisme.

EL QUE HAN FET EN ELS ALTRES PAÏSOS

La reforma agrària no és un problema que ha volgut crear-se el Govern, com alguns afirmen, sinó, més exactament, un problema que no ha volgut escamotejar.

La reforma no podia retardar-se més. Espanya serà, gairebé, el darrer Estat d'Europa a preocupar-se'n. I segurament les solucions de l'Estat espanyol no seran tan radicals com les d'alguns altres països.

A *Alemanya*, a partir de l'any 1919—data de la *Reichssedlugsgesesz* o llei de colonització de l'Imperi —, la reforma, malgrat les dificultats de les crisis, ha seguit la seva obra fins a l'extrem que, actualment, hi ha més de 5.000,000 de nous propietaris que cultiven 42.000,000 d'hectàrees.

A l'*Austria*, en les grans propietats ocupaven un 70 per 100 del territori, foren reduïdes per Bela Kun, primer president de la república, a un 20 per 100; l'altre 80 per cent de la terra es distribuí entre petits propietaris.

A *Bulgària*, tota propietat de més de trenta hectàrees cau dintre la llei d'expropiació forçosa. El nombre de propietaris ha passat de 546,000 a 800,000 per una extensió de terreny cultivable de 4.648,000 hectàrees, amb una extensió mitjana per explotació agrícola de 5'75 hectàrees.

A *Txecoslovàquia*, on la reforma s'inicià als onze dies de proclamada la república, la terra s'ha dividit en trossos de 6 a 10 hectàrees, i en alguns casos de terra poc productiva, de 15 hectàrees.

A *Estònia*, el 57 per 100 de la terra pertanyia a grans propietaris. L'Estat ha expropiat el 96 per 100 d'aquestes propietats, o sigui una extensió de 2.350,000 hectàrees. Ara el 25 per 100 de la terra està distribuït en hisendes de 10 a 20 hectàrees i un 40 per 100 en propietats de 30 a 60 hectàrees.

A *Grècia*, l'any 1907 comprenien les terres feudals el 75 per 100 del total cultivable. L'any 1917 s'inicià l'expropiació obligant els propietaris dels latifundis a cedir-ne la cinquena part a l'Estat. A Tessàlia s'han establert més de 5.000 propietaris, a Macedònia uns 18,000 i la Societat de Nacions prepara la instal·lació de més d'un milió d'agricultors refugiats a l'Asia menor.

A *Hongria*, 3,700 propietaris es distribuïren 5.000,000 d'hectàrees, la qual cosa representa el 40 per 100 de la propietat rural. L'Estat votà la llei d'expropiació de tota hisenda de més de 50 hectàrees.

A *Letònia*, per les lleis d'octubre de 1920 i de maig de 1922, s'inicià la reforma agrària. El nombre de grans propietaris era de 2,800 que tenien propietats de 1,000 a 15,000 hectàrees. Actualment, de cada cent hisendes n'hi ha quaranta de menys de deu hectàrees i 38 de deu a trenta. Les propietats superiors a 500 hectàrees han desaparegut totalment.

A *Lituània*, el pla de reformes és de l'any 1925. Aquest any, 300,000 hectàrees que pertanyien a 1,300 propietaris passaren a mans de 25,000 famílies. Durant l'any 1926 foren repartides 700,000 hectàrees més. Les finques d'extensió superior a 500 hectàrees són expropiades sense indemnització de cap mena.

A *Iugoslàvia*, on no hi havia veritables latifundis (únicament 80 propietaris posseïen més de 500 hectàrees), el nombre de propietaris, no obstant, ha augmentat en mig milió.

I A ESPANYA?

La distribució de la propietat a Espanya l'estudiarem en el nostre segon article. De moment creiem únicament d'interès publicar una estadística aproximada, del tant per cent del terreny aprofitable segons el cadastre sense cultivar d'algunes províncies espanyoles:

Albacete	50 %	sense	cultivar
Alacant	48 %	»	»
Almeria	52 %	»	»
Avila	35 %	»	»
Badajoz	51 %	»	»
Càceres	45 %	»	»
Castelló	61 %	»	»
Ciutat Real	55 %	»	»
Càdiz	50 %	»	»
Còrdova	45 %	»	»
Cuenca	25 %	»	»
Granada	52 %	»	»
Guadalajara	45 %	»	»
Huelva	75 %	»	»
Jaén	51 %	»	»
Madrid	43 %	»	»
Màlaga	51 %	»	»
Múrcia	45 %	»	»
Salamanca	35 %	»	»
Segòvia	40 %	»	»
Sevilla	35 %	»	»
Sòria	77 %	»	»
Toledo	30 %	»	»
València	65 %	»	»

A primera vista hom s'adona de la importància d'aquestes dades. Més del cinquanta per cent del territori que sumen aquestes províncies (uns 19.000,000 d'hectàrees) està sense cultiu. Creiem que únicament amb aquesta dada queda prou justificada tota intervenció d'un Govern.

J. F. VIDAL JOVE

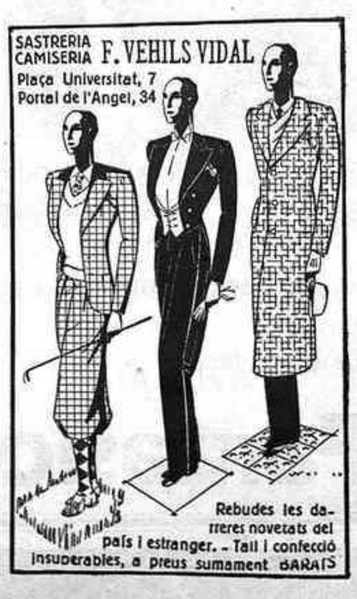

(c) Ministerio de Cultura 2006

EL CINEMA

UN FILM SONOR RUS

"El camí de la vida"

El camí de la vida és un film que exposa una tesi pedagògica. Es l'exposició de la tasca empresa pels Soviets per a reeducar els anormals i els infants abandonats, per a reintegrar a la vida civil tota aquella multitud d'infants sense llar ni principis, que l'endemà de les jornades revolucionàries començaren a multiplicar-se i a envair les ciutats, els pobles i els camps de la U. R. S. S.

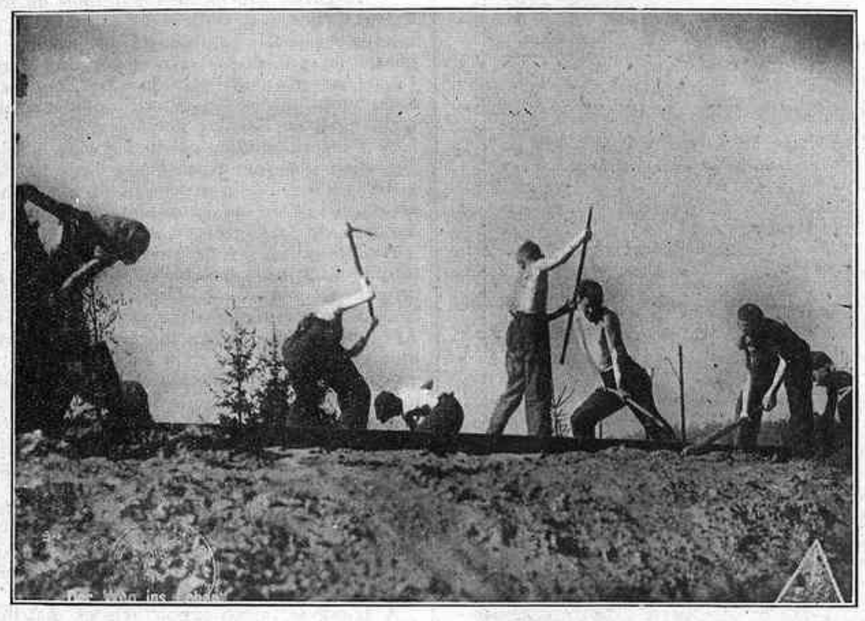

«El camí de la vida»

La pesta, la guerra i sobretot la fam, en destruir un sens fi de famílies, creaven a l'Estat aquest problema gravíssim de fer-se càrrec de tots aquests xicots que, abandonats a ells mateixos, degeneraven ràpidament i esdevenien un perill seriós per a la salut i la seguretat públiques. Tots els viatgers que han recorregut Rússia pels volts de l'any 23, coincideixen a senyalar la gravetat d'aquest cas. Els trinxeraires s'agrupaven en bandes i es dedicaven al furt i al crim i a tota mena d'excessos. Hom els veia a tot arreu i un autor — E. J. Dillon — calcula en set milions el nombre d'ells.

Un jove cineasta, Nicolai Ekk, és l'autor d'aquest film, *El camí de la vida,* que exposa el problema i n'indica els remeis. Cal distingir tot seguit, naturalment, el valor artístic de la cinta, del seu abast pedagògic i moral. Tanmateix les coses que narra el film no són una ficció, sinó un reportatge més o menys fidel d'alguna cosa que ha tingut lloc. Després d'un preàmbul on veiem els trinxeraires fer de les seves, Nicolai Ekk ens fa palpable la gran obra de rehabilitació posada en marxa per ardits pedagogs, que, pel camí de la llibertat i del treball, conduïxen aquells infants a reconquistar llur personalitat moral que semblava anorreada sense remei. Els que troben la tesi un xic utòpica no han d'oblidar que el film, per naturalesa, deu esquematitzar i no pot detallar massa, insistint en les etapes i marrades que la tasca pressuposa. Aquest obligat treball de simplificació és el que dóna a l'obra, en conjunt, un aire de ficció, quan en veritat, com ja hem dit, es tracta d'una realitat. Potser aquesta no és tan bella, però certament devem tenir per aproximada la visió que el film ens en ofereix.

El camí de la vida és el primer film sonor i parlat rus que es passarà a Barcelona. Com a film és incontestablement una de les obres més sòlides del cinema soviètic. Film estrictament d'infants, infants abandonats, és una obra sense parió. Emocionant, ple de troballes cinematogràfiques, superb de fotografia, assolint en aquest aspecte, al final, la bellesa de les millors escenes d'*Alleluia.* Un film que és el resultat d'una evolució artística, arribada ja a la plena maduresa, i és un jove de vint-i-nou anys, Ekk, qui l'ha realitzat, el qual, sense vacillacions, ha jugat i ha construït amb els ingredients variats d'imatges, sons, paraules i música, una obra sòlida, coherent i animada amb l'escalf de la sinceritat més plena.

La magnífica interpretació que fan de llurs respectius rols aquesta col·lecció de xicots que Ekk ha mobilitzat, és un dels aspectes més admirables del film.

La participació de la música enclou dos aspectes. Alguns corals, a base sempre de velles melodies impregnades del folklore del país, i després, com a acompanyament a certs passatges, que a judici de l'autor semblen exigir aquell suport musical.

El diàleg és sobri i dins la fórmula que sembla imposar-se a tot arreu. La paraula, subordinada a la imatge. Es així doncs que aquesta és ací sobirana i que el film val per damunt de tot com a espectacle visual. En aquest sentit és, repetim-ho, magistral.

Si podem solventar totes les dificultats que tenim al davant, és quasi segur que nosaltres ens encarreguem de la presentació a Barcelona d'aquest film. Els nostres lectors trobaran amb la deguda anticipació en aquestes pàgines tota mena de dades sobre el lloc i el dia d'aquesta sessió MIRADOR. Si més no, el fet de tractar-se del primer film sonor de la U. R. S. S. que arriba a Barcelona, ens ha mogut a fer quelcom per presentar-lo al nostre públic.

J. PALAU

PANORAMA

DEFENSA DE JOSEP PALAU. — Com un eco de la nota ací publicada sobre la necessitat d'una crítica independent ens arriba ara aquesta carta que *Praesens Films* ha adreçat als diaris i que és una agressió poca-solta al crític cinematogràfic de MIRADOR En Josep Palau. Josep Palau té sobradament guanyat un prestigi que aquesta lletra comercial no ha de fer vacillar, perquè és un prestigi bastit damunt la seva honestedat literària i la seva discreció crítica.

El que no podem passar per alt és aquesta actitud insòlita d'un empresari — és a dir, d'un home que fa un negoci de cara al públic — davant d'una crítica que li és desfavorable, perquè ha jugat equívocament en realitzar la propaganda. Josep Palau deixa de banda els termes absoluts del complex problema de l'avortament. Es limita a dir que, si la propaganda del film és feta a base de la lluita contra l'avortament, el públic té dret a sentir-se miserablement estafat. *El film no és solament un film contra l'avortament sinó que el justifica en tots els casos.* Sebastià Gasch, a *L'Opinió* de dimarts, ho remarca també amb tota claredat. Jeroni Moragues, a *La Publicitat* d'ahir, es solidaritza amb el nostre crític. El problema és molt més greu perquè aquest film és presentat sota un patronatge oficial, i per una entitat patriòtica. El problema és molt més lamentable perquè sota la capa de la propaganda social hi ha simplement una empresa que cerca un negoci, ajudat per la bona fe o per la ingenuïtat de tots els que conscients o inconscients han fet la propaganda del film. Hom pot adoptar davant la qüestió de l'avortament una posició qualsevol moral, social o econòmica. El que no pot fer-se és presentar una cosa per altra. El que, sobretot, no pot fer una empresa que no vulgui desacreditar-se és agredir un crític independent pel delicte—altrament tan fàcil!—de posar a l'aire la veritat de la mentida que havia de fer fructífer el negoci.

MES SOBRE LA FINESTRA. — En un comentari recent, a propòsit de *Marroc,* dèiem que el cinema havia de tenir una *voluntat de catàleg,* en quant registra els objectes aproximant-se a ells; però que havia de tenir també *una voluntat de finestra,* un desig de reflectir l'aire lliure, un camp visual on la retina pugui endinsar-se fins al límit de l'horitzó. Ací s'escau una de les victòries més clares del cinema sobre el teatre. La descoberta del sonor ha provocat un retorn al film de studio, fent cada vegada més escasses les escenes a l'aire lliure.

El retorn a l'aire lliure es postula cada dia amb una major intensitat. Recentment *Pour vous* ha obert una enquesta sota aquest títol: *Ne regrettez-vous pas les extérieurs?* Derain, el pintor que ha estat temptat darrerament pel cinema, ha parlat ja de la seva voluntat resolta de retornar al film *natural,* obert, a ple aire.

UN INTENT DE CONCILIACIÓ

Greta o Marlene?

La conjunció entre els dos noms ha estat obra dels idòlatres. Nosaltres no hauríem contraposat mai dues dones admirables. Però en el món del cinema, com en tots els mons, hi ha molts incapaços de fraccionar llur capital d'entusiasme, i que han de col·locar-lo íntegre en una sola figura.

Greta o Marlene? Ja ho vèiem venir. Les dues actrius europees, cara a cara, en concursos de «vampirisme». I darrera cada una d'elles, legions d'entusiastes que no cedeixen ni una engruna d'elogi a favor de l'estel rival.

Greta i Conrad Nagel («La dama misteriosa»)

Hem de pendre partit en la batalla? No se'ns respectarà la nostra neutralitat, que no és en cap cas indiferència, sinó excés d'apassionament?

Allò que els partidaris de la Garbo retreuen a Marlene Dietrich, és una manca d'originalitat. Per molts, Marlene no és sinó una còpia de l'actriu sueca; una còpia reixidíssima, que es cotitza tant com l'original. Però, còpia a la fi. Hi ha qui assegura que de no haver existit Greta, Marlene seria també un gran estel, però amb una personalitat completament distinta de l'actual. Els qui això diuen, són els que acorden a la Dietrich unes cames, una veu, una boca... i un gran talent imitatiu, que li ha servit per assimilar-se la pose de la Garbo.

En una enquesta madrilenya sobre el tema que ens ocupa, algú ha contestat que preferia Greta perquè no té l'aspecte de «mare de família» que té la seva rival.

Aquesta resposta podrà semblar una *boutade,* però potser segui el nus de la qüestió i el camí que mena vers la solució de la partidista pregunta formulada: Greta o Marlene?

Perquè l'actriu sueca és molt més espiritual que l'alemanya. Greta Garbo ha estat un gran engany. Per molt espai de temps ha estat la «vampiressa», potser perquè no n'hi havia d'altra. Greta no s'emmotlla pas exactament dins el tipus de dona fatal. Li sobren somni en els ulls i ingenuïtat.

Ingènua, Greta Garbo? Sí, ingènua, i fins i tot pura. Si els galans que han filmat amb ella fossin intel·ligents, quan l'estrenyien entre els seus braços s'haurien adonat que Greta no era sinó una pell buida, com un pneumàtic desinflat. Quan en el moment àlgid, Greta aclucava els ulls, els públics de tot el món creien que l'actriu es lliurava en absolut; quan el moviment de parpelles no era sinó la porta de la resclosa que es tancava hermèticament i la vida deixava de colar pel cos de Greta. Greta en aquests instants s'evadia i deixava que el galan s'entretingués amb la seva pròpia fantasia vestida amb una roba primíssima i unes sabates de taló alt.

Per això, el dia en què el gran públic del món veié les cames de Lola Lola, s'hi aferrà desesperadament. Marlene no s'evadia; les seves cames eren quelcom de sòlid i de material. O si no, vinguen professors barbuts a comprovar-ho.

Greta no va deixar mai d'ésser un espectre. Els *partenaires,* els directors i els públics no pogueren mai fruir tranquil·lament del seu cos.

Marlene una rèplica de Greta? I si fos Greta feta carn? Si fos la materialització d'aquest esperit que ha vagat durant anys per les pantalles dels cinemes, excitant passions sense possibilitat de satisfacció?

Amb Marlene Dietrich el món haurà abastat Greta Garbo? — ANDREU A. ARTIS.

Cheri-Bibi
la més gran producció
de
ERNESTO VILCHES

Una joia musical del
cèlebre compositor
ROBERT STOLZ
en

Exquisida opereta en la qual
l'amor i la gelosia teixeixen
un interessant conflicte
sentimental

AVUI AL
Fantasio

Cheri-Bibi
ERNESTO VILCHES
Basada en l'obra de
GASTON LEROUX

Cheri-Bibi,
el més gran repartiment de la producció
en espanyol

FANTASIO
Gran èxit de

Una intriga contra el temut
Frederic II de Prússia, teixida
entre frases galants, dames
i brindis

Eren 13
PRODUCCIÓ «FOX», EN CASTELLÀ

Tres primeres figures
del teatre espanyol en
Cheri-Bibi

Un film europeu que admirareu aviat

"STUDIO
CINAES"
(KURSAAL)
Presentarà demà divendres, 5 de febrer, a
les 22, en SESSIÓ ÚNICA
• 2 films d'investigació científica
• Un assaig sobrerealista de LIVET:
FLEURS MEURTRIES
• Una producció d'avantguerra
• Un film de RENÉ CLAIR:
¡VIVA LA LIBERTAD!
(A NOUS LA LIBERTÉ)
Es despatxen localitats al Kursaal, sense recàrrec, de 5 a 7.

(c) Ministerio de Cultura 2006

EL TEATRE

EL VODEVIL FINS AVUI

Ràpida retrospectiva

El gènere de vodevil, que amb els anys havia de pendre carta de naturalesa a Barcelona, assolint un gros predicament entre el públic i arribant a l'extrem de poder usdefruitar un teatre tot l'any — teatre en el qual es descabdellaven les temporades més llargues —, fins arribar a la descomposició d'avui, va començar al teatre Tívoli, amb l'estrena d'*Els Allotjats*, que fou un èxit esclatant. El vodevil era encara desconegut a Barcelona i pot dir-se — perdoneu — que va constituir una autèntica revelació. Aquell teatre enginyós, divertit, amb una punta de picant, va captivar immediatament el públic; i gairebé automàticament va pendre carta de naturalesa al nostre país.

El fenomen, molt ràpid, de l'adaptació, s'explica per una llei de contrast. El nostre públic, acostumat a fer el plorició amb els nostres drames i a riure amb esclats gairebé epilèptics amb la broma xarona de les comèdies, es va sentir atret, a més a més de la novetat, per l'enginy, la gràcia i la picardia del nou gènere.

Era una altra menja, més fàcil, més agradable d'empassar aquella que la dels nostres drames de sanglot i les nostres comèdies de traç gruixut. Per això el vodevil fou, des d'un principi, un bon negoci.

Tant és així que gairebé immediatament passà al Paral·lel, amb la Jordi, i després amb En Santpere. Primer al teatre Espanyol; després al teatre Nou. La senyora Jordi va dur de París una col·lecció important de vodevils, tots ells bons de debò, entre els quals destacaven *La Presidenta, Cuida't d'Amèlia, Falten cinc minuts*, etc.; En Santpere posà el *Porten res de pago?* i es decantà molt aviat pel gènere de districte cinquè. Des d'un principi s'iniciaren les dues característiques del vodevil. L'una, personificada en la Jordi, que es decantava vers el vodevil picant i graciós, de vegades satíric, com és ara *La Presidenta*, de la qual cal dir que és un *chef-d'œuvre* del gènere, i que, en molts moments, té més de comèdia, i de comèdia fina, que no de vodevil; i l'altra, sintetitza en En Santpere, que es decantava vers el popularisme més matusser, i d'un to més escabrós. En *Porten res de pago?* ja dominava l'*enredo*, construït però a base del *quidproquo* carnal, com a element essencial de la intriga, mentre que en els altres vodevils, els de la Jordi, aquell n'era un accident, o simplement un pretext per a bastir equívocs i situacions enginyoses i grotesques.

La característica iniciada amb el *Porten res de pago?* s'anà accentuant després d'una tal manera, que ha arribat un moment que s'ha transformat en una porqueria repugnant i fastigosa. La manca de visió de conjunt, i aquell tarannà peculiar dels que regeixen teatres, que us fa creure que, en comptes d'encarrilar-lo, han de «donar peixet» al públic féu que, a cada nova temporada, s'accentués la nota crua, descarnada, ingraciosa, en perjudici de l'enginy i de la gràcia; que els actors es permetessin llibertats de tota mena i de caràcter obscè i que s'hi pronunciessin paraules d'un gust abominable que hom, per bé que actor, no s'hauria atrevit mai a dir pel carrer.

«Es el que dóna diners», cuitaren a dir actors i empresaris, alhora, quan algú, fastiguejat, se'n queixava.

Efectivament, donava diners. La raó, naturalment, era de pes i servia per fer callar momentàniament els descontents. Però també hi havia qui s'atrevia a objectar que el teatre no era un negoci igual als altres, que el públic era digne de certes consideracions i que, tanmateix, allò que es feia i es deia dalt de l'escenari resultava francament immoral.

La porqueria donava diners, sí, però fou momentàniament. De mica en mica deixà de donar-ne; i arribà un moment que no solament no en donava ni un, ans bé que se n'hi perdien. Arribà així que el públic s'embafà de grolleria.

Sembla que el més lògic, en arribar ací, hauria estat rectificar la conducta, tornant a pendre el vodevil fi i enginyós; el vodevil bo. Dons no, senyor. El remei salvador va consistir a accentuar-ne, més que no abans, la brutícia.

Rosa Hernàez i Josep Santpere

I ara, en el moment que la crisi de vodevil s'havia aguditzat d'una manera alarmant, hom ha acudit al recurs del *vodevil sonor, barreja* d'opereta, de farsa, de sainet, amb números de revistes i *girls*; i l'honor d'aquest tomb — del qual ens permetem pensar que no els proporcionarà pas la solució de l'embull i menys encara el revifament del negoci — pertany al saineter Roure, autor que, anys enrera, havia assolit èxits ressonants a la casa, però que el temps ha cuitat a demostrar, d'una manera palesa, que eren més l'obra d'una actriu, avui fora d'aquell teatre, que del propi autor. Tant és així que d'ençà que aquella no hi és, al dit autor no li ha estat possible seguir cultivant el sainet.

Com que es tracta d'una obra frívola no calia pas trencar-se massa el cap. Unes quantes *girls*, l'additament d'un tenor, que hi ve a fer el paper de Chevalier, la sumptuositat del vestuari i del decorat, tot plegat fa un conjunt agradable, i podria molt ben ésser que, de moment, aquesta obra els resolgués el problema.

Però després, què passa? El problema seguirà igualment en peu. Tornaran a caure en la brutícia que hi han cultivat sistemàticament fins avui? Es decantaran vers el vodevil de qualitat? Si fan el primer, fracassaran sorollosament. Si fan el segon, podrien revifar-se. Podrien, també, decantar-se vers el teatre estrictament popular. Ja ho feren una vegada, i amb un resultat excellent. Fou quan estrenaren *La Marieta de l'ull viu*, una obra d'ambient vuitcentista — probablement suggerida per l'*Auca del senyor Esteve* —, la qual es féu centenària als cartells. En aquella ocasió els actors treballaven amb dignitat i el públic els aplaudia entusiasmat.

Aquests són els dos camins que tenen a seguir. Però tots dins d'unes normes d'honestedat artística. Això, encara que de moment, aquesta nova provatura, els resolgui el problema.

JAUME PASSARELL

Teatre Català Romea
COMPANYIA VILA-DAVÍ
Cada dia, l'obra còmica de **Lambert Escaler**
Flors i Papallones
EL TRIOMF DE LA RIALLA

LLANTERNA

El centenari de Goethe

La Universitat de Barcelona, que multiplica els signes de la seva vivacitat i de la seva renovació, ha emprès amb un gran entusiasme l'organització de les festes que han d'assenyalar el centenari de Goethe a casa nostra. El programa, que no està precisat en tots els seus detalls, però que palesa, per les anticipacions que en tenim, una orientació ambiciosa, és molt extens.

Els periòdics han publicat una llarga gasetilla per mitjà de la qual hom assabenta als barcelonins de les festes que han de celebrar-se durant el pròxim centenari de Goethe, que s'escau als darrers dies del mes de març. Aquestes festes, conferències, exposicions, etc., aniran acompanyades de representacions teatrals. Sembla que hi ha una tendència molt definida de no donar cap gran poema dramàtic de Goethe. Assajar el *Faust*, per exemple, equivaldria a exposar-se a un fracàs gairebé segur. Més aviat es cercaria de donar un tast de l'obra menor, o de determinades escenes de les grans obres poemàtiques. Catalunya compta ja amb una forta tradició goethiana, sovint orientada vers el teatre. No cal parlar de la tasca de Maragall, de la de Josep Lleonart o de la de Manuel Raventós, ni dels intents més o menys reeixits de portar a una realització escènica aquestes traduccions. Ens interessa, també, remarcar com la iniciativa i àdhuc els programes de les festes commemoratives del centenari goethià procedeixen de la Universitat, que per obra dels seus elements més joves es decideix a intervenir en tots els aspectes de l'actualitat de l'art i de la literatura, com a elements de cultura immediata a les masses que té una importància gens negligible.

El drama «malgré lui»

Don Pedro Muñoz Seca ha estat considerat sempre com el productor de l'astracanada més descordada i més pocasolta. Se'l coneix com a un gran teatrista, però se'l coneix també com un gran reaccionari. Hom diu que, presidint la Societat d'Autors el 14 d'abril, es va negar obstinadament a que fos issada la bandera de la República. Ara Don Pedro Muñoz Seca ha estrenat una obra que s'anomena *La Oca*. El títol, i el gènere a què es dedica l'autor de *La venganza de Don Mendo* van fer pensar a tothom que es tractava d'una astracanada més. Aquesta astracanada, però, sembla que ha molestat vivament els comunistes; els postulats del seu credo revolucionari són observats amb menyspreu i se'ls caricaturitza violentament. Darrerament a Bilbao un escamot de comunistes ha envaït el teatre i ha llençat damunt el pati tota mena d'estres colpidors. La funció ha estat suspesa, i un cop desallotjat el galliner per la policia, ha continuat, amb la curiosa particularitat que els espectadors del pati deixaren buides lles butaques i s'amuntegaren en les llotges tement encara una nova agressió dels extremistes.

L'obra comença, doncs, a no fer gràcia.

¡FUEGO!
INCENDIO EN LA OPERA
¡FUEGO!
Seleccions Filmòfono
Distribuïdes per FEBRER I BLAY

Vostè veurà a
Maurice Chevalier en "El Teniente Seductor"
No s'ha fet res millor
Es un film PARAMOUNT

MUSIC-HALL

Aquesta setmana

Gran activitat, aquesta setmana. Decididament, el music-hall torna a estar a l'ordre del dia. Ja ho dèiem en el número passat. Harry Wills ha debutat al Còmic. Hem tingut la paciència de suportar una altra nit la sinistra llauna de *Las leandras*, per a tornar a veure aquest ballarí que fa quatre anys que no havia treballat a Barcelona. Harry Wills té aquella flexibilitat dels membres que voreja la dislocació. Però allò que en altres és terrible esforç mal dissimulat, en ell és *aisance* perfecta; allò que en altres és accentuació fins a la geometria torturada, en ell és simple indicació. Aquest xicot realitza veritables performances coreogràfiques amb l'aire tranquil de l'home que es passeja per la Rambla. Poques vegades hem vist una manera tan fina i tan amable de dissimular una tècnica acabadíssima de la dansa. El número de Harry Wills és una petita obra mestra de *mise-au-point*, una veritable festa per als ulls i per a l'esperit. I tot, amarat d'allò que en diuen *ángel*. I de simpatia, de picardia, de bon humor. I, sobretot, de simplicitat. Ara, Harry Wills ha introduït una novetat en el seu número. Darrera una pantalla, mima una baralla de mariners i un matx de boxa. Gràcies a un mirall, sembla que hi hagi dues persones. Però amb moviments asimètrics. Molt enginyós, molt divertit i molt perfecte.

Harry Wills

Blanca Negri i Alady s'han presentat al Goya amb una companyia de varietats. Alady té la intuïció del music-hall. Ell sap quines són les drogues que han d'ésser barrejades per a fer la mixtura que és un espectacle de music-hall. Ell té una marcada predilecció pels saltadors, per exemple. I el noi no va equivocat. Car en un espectacle de music-hall que ha d'ésser menat a un tren boig, els saltadors són un element dinàmic de primer ordre. L'ideal seria muntar un espectacle que tingués el moviment ultraràpid del número dels saltadors Méndez, per exemple. I Alady, conseqüent, ha posat dos saltadors en aquesta companyia. Dos saltadors excellents. L'un, Willy Star, dotat d'una elasticitat molt pròxima del contorsionisme. L'altre, Mikels, a més de ballarí desimbolt, excèntric notable i belluguet impenitent, és un saltador de mèrit. Però s'ha fet un ús massa escàs d'aquests dos saltadors. Més prodigats, haurien pogut donar aquell moviment desenfrenat del final de la primera part a la totalitat d'un espectacle que ara manca bastant de vivacitat. I és llàstima. Car en aquesta companyia hi ha bons elements. Lady and Jaury, sobretot, parella de dansa acrobàtica de precisió poc freqüent, a la qual voldríem poder dedicar més espai; el Trio Blas Teresa, número de ball que sap agermanar la distinció a l'acrobàcia ben dosificada; Sorli Olalla, dues ballarines tan alades com precises. Hauríem volgut que, en comptes de fer fer a aquests excellents artistes el seu número, s'haguessin aprofitat els seus mèrits per a coordinar un espectacle dotat de cohesió i d'homogeneïtat. Prescindint, naturalment, de la Mary Carmen, cupletista massa antic règim, i de Trini Morales, monstruosa lilliputenca de barraca de fira. Però ja comprenem que per a una actuació de sis dies no es pot pas mirar massa prim.

Quant a Alady i a Blanca Negri, ens hem ocupat tantes vegades ací mateix d'aquests dos representants més autèntics del nostre jove music-hall, que no volem insistir. Hauríem de repetir-nos. Només direm que Alady manté el seu brio enlluernador i el seu dinamisme verbal acolorit. Així com Blanca Negri, que conserva la seva picardia de noieta precoç i la seva malícia àcida que, en el tango, es converteixen en accent i vigor. I afegirem també que aquest parell no s'estanquen, com Ramper. El cap els barrina constantment recercant nou repertori, que han estrenat també aquesta vegada.

Al Circ Barcelonès, havia d'actuar la Conchita Piquer. Però s'ha posat malalta i ha calgut ajornar la seva presentació. Ja ens n'ocuparem quan debuti.

SEBASTIÀ GASCH

TRES MUCHACHAS FRANCESAS
La comèdia més alegre i divertida de totes les que s'han projectat fins avui
FIFI D'ORSAY
i
REGINAL DENNY
Gran èxit en
Urquinaona
Film Metro-Goldwyn-Mayer

SELECCIONS FILMÒFONO
Distribuïdes per Febrer i Blay

COLISEUM
Continua el grandiós èxit de riure de la temporada
ROBERTO REY

ROSITA MORENO
La més còmica de les comèdies musicals que s'han portat a la pantalla
ES UN FILM «PARAMOUNT»

TIVOLI AVUI, COM AHIR, l'èxit inqüestionable
EL RETORNO TRIUNFAL DE
BEN HUR SONORO
LA PELÍCULA QUE PERDURARÁ A TRAVÉS DEL TIEMPO
Producció: Metro-Goldwyn-Mayer

(c) Ministerio de Cultura 2006

LES LLETRES

FEBRE

Narració inèdita de S. JUAN ARBÓ

A LA PRESÓ

En quin moment va ésser que es capgiraren totes les coses?... No ho recordo, Olga. Només sé que tot de sobte vaig cessar de riure (havia rigut mai jo?). Només sé que tota l'amargor se'n volà del meu cor. I a la nit, com van illuminar-se totes les coses!... Després quan vaig pujar a la muntanya... Recordes?... Allí davant, per sota els nostres peus s'estenia la mar. La mar tenia una vaga fosforescència i els velers entraven amb la llàntia encesa al capdamunt del pal... A l'esquerra, per sota els nostres peus, la ciutat s'esplaiava de clarors innombrables i de vastes ressonàncies esmorteïdes... Més amunt el Tibidabo alçava les seves llums... Més amunt encara, estava el cel, Olga, el cel suau illuminat també. Era nit de festa, i totes les llums s'havien encès per tu; les de la terra i les del cel... Era nit de festa.

I anàvem pel cim de la muntanya jo i el teu cos. I el teu riure, Olga. Volia acalar el front sobre la terra i regraciar... (el cel era ample d'estels i allà baix a la mar els velers entraven amb la llàntia encesa al capdamunt del pal). El gest de la teva mà em va contenir. Anàvem sols. A mà dreta hi havia una espessor... Vam endinsar-nos-hi i tu no reies ja... Olga!... Olga!... Sento el teu sospirar, l'estremiment del cos entre els meus braços, el teu panteix embogidor... Olga!... Olga!... Qui t'estreny el cos aquesta nit?...

Les nits de la teva cambra, Olga. El record illuminarà totes les meves nits. El perfum del teu cos... On són els murs i les reixes?... Vaig dir-te que no tenia diners. Vas vestir-te amb lentitud i vas tancar la porta... Vull demanar-te perdó, Olga...

I de sobte m'havia endormiscat i entretant la cortina va escorre's sobre totes les coses. Feia dies que el riure s'havia apagat sobre els meus llavis. Havia rigut mai jo?... La meva carn era sensible i adolorida. El record de les nostres nits cremava per tot de mi. M'havia sentit arrabassat com per un gran vent de tardor en el capvespre...

En quin moment va ésser, Olga? I el riure s'era apagat sobre els meus llavis... Havia rigut mai jo?...

Vaig dir-te que no tenia diners... Vas vestir-te amb lentitud i vas tancar la porta... Vull demanar-te perdó...

I després, com vaig estrènyer-li el coll aquella nit!... Allí sobre el mateix divà. Tot a prop del llit, Olga; aquell llit de les nostres festes... de les *nostres* festes... Com crema el meu cos!... Sóc una brasa, però el meu cos no el podré passar a través de les reixes... I més enllà de les reixes està la teva cambra, Olga, està el teu riure. I el cel i la muntanya i les llums de la ciutat...

M'he fet malbé les mans... He mossegat les reixes, Olga... Qui t'estreny el cos aquesta nit?... Qui et dóna el braç pel cim de la muntanya?

M'estaré quiet així... De fatigues... Passejaré... També passejà ell... Sempre passeja... Durant totes les hores de la nit... I el meu cos pesa feixugament... S'han acabat les festes... Potser ni tu, Olga... Qui ens ha enviat?... Hi ha una aixeta al recó... Mullaré la camisa... i pensaré en tu... Una nit la vaig pendre del divà la teva... Plegada em cabia dintre el palmell de la mà... Recordes?... Aquesta nit no et demanaria res... M'estendria sobre el divà... Recordes aquella tremolor dels meus llavis?... I tu estaries nua sobre el llit... Esperant-me... Recordes aquella tremolor dels meus llavis?...

Una pedra voldria... Dóna'm una pedra, Olga... Hi ha un ocell que no em deixa dormir... Una pedra... Olga, el meu front!...

...Però aquella nit vaig apartar-ne la teva mà...

Hi ha una pregària a l'ànima aquesta nit. Es la nit de Sant Joan. Una nit clara. La cella és plena de tu, Olga; plena de la teva olor, plena del teu cos... Es aquesta nit el crim dels homes; és aquesta nit. Déu crida lluny... de silencis. Mira la lluna aquesta nit, Olga (no t'agradava la lluna). Vull demanar-te perdó... Si t'oferís la vida, vaig dir-te... I la teva rialla va callar...

Olga, Olga, Olga, Olga... Vull morir així... Repetint el teu nom; tots els dies i totes les hores, i sentir cremar la meva carn i fondre's... Es la nit de Sant Joan... Volia celebrar la festa també... Olga, tenies nom de russa; però, si no hagués estat el teu riure i aquella joia del teu cos i la teva cambra, tampoc no hauria vingut...

Fa una nit clara allà dalt. Els reflectors del Palau Nacional bracegen per l'infinit... Es la nit de Sant Joan... Des de Maricel envien coets a les estrelles... Recordes aquella nit de l'aeroplà?... Erem a prop dels estels i tot a l'entorn hi havia una remor eixordadora. Erem sols...

Un coet ha illuminat la nit... Una gran illuminació lletosa... (No tenia secrets el cel.) Amb qui deus anar aquesta nit, Olga? Olga, les nits estellades eren belles, però les nits a la teva cambra eren millors... Recordes?... Sempre portava pressa... Tenies nom de russa, però no vaig venir pel nom.

Vam pujar la pendent a peu... anàvem sols... Allà, a l'esquerra, sota els nostres peus Maricel bullia de llumi nàries i de remors... Més enllà la ciutat s'esplaiava cap a la nit... Feia una nit clara a dalt... Et recolzaves i el teu cos tremolava tot i vibrava amb sobtat estremiment... I reies...

Hi ha verms que s'arrosseguen per la terra... Cridava d'una fosca tragèdia... Aplanat contra la terra, sense cames... Informe i monstruós... Va callar i s'arrossegava cap a tu... El teu riure es sentia més clar... La nit era clara a dalt, però a baix no s'hi veia i hi vaig ensopegar... La nit era estellada i la sang era nova, i ell no va demanar-te almoina tampoc...

Fou així, Olga, com te'l vaig treure. El cel era clar... A baix tot era confós... S'havia aferrat a les teves cames i et mossegà... Fou així com te'l vaig treure... amb la sabata vaig pegar-li sobre el rostre... Ell bracejava el buit i cridava de dolor i de ràbia, però no podia moure's del lloc... Tu reies, Olga... Aleshores vaig estimar-te més, però com em costava d'allunyar-te d'allí!... Olga!... Olga!... L'aire cremava al teu entorn.

No t'agradaven les nits de lluna (l'aire cremava al teu entorn). T'agradava el recer de la teva cambra i t'has mostrat amb totes les robes sobre el divà... Que bella estaves quan el teu vestit rosa dormia sobre el divà!... Que bella estaves!... L'aire cremava a l'entorn teu. A fora, darrera del teu cos, per la finestra, es veien els estels... Si s'haguessin abatut les parets, Olga; quina pregària tota la terra!... Tota la terra una pregària...

Que m'hauria agradat que haguessis resistit una nit! (Quan el teu vestit rosa reposava sobre el divà.) M'haguessis vist plorar i rebolcar-me i besar el trespol i els teus peus... Que m'hauria agradat!...

Si t'oferís la vida, vaig dir-te, si t'oferís la vida, Olga... No tinc res sinó aquest foc de la meva ànima... I la teva rialla va callar... I al fons del finestral la nit clara s'havia entenebrit. Olga!... Olga!... Vull morir així... Tots els minuts de la meva vida...

Una nit hauria portat tots els meus llibres. Tu t'hauries posat tota nua... esplendent. La llum esmorteïda t'hauria vingut sobre les sines i el ventre suau... sobre el cos magnífic... (Si s'haguessin abatut les parets, quina pregària tota la terra!...) Jo hauria dipositat tots els meus llibres als teus peus i després hauria plorat sobre els meus llibres: sobre les meves idioteses, Olga, sobre les meves errades... Per la meva joventut... als teus peus...

Olga!... Olga!... (Vull demanar-te perdó.)

Per què no vas venir aleshores que el meu cor et cridava?... Era aquest el meu fervor; la meva religió era aquesta. (L'aire cremava al teu entorn.) Com tremeix la meva carn!... I el crim es consuma... On és el teu riure?... A dalt hi ha estels... D'on ha sortit aquesta sageta lluminosa?... El teu riure, Olga... Volava amunt... vers els estels... Després ha vingut apagant-se ràpidament, i allà dalt es desmaiava per totes bandes en una gran pluja de guspireigs blancs... Tota la nit s'ha illuminat de sobte... i la muntanya i la ciutat... I el cel era clar, clar... infinit... I les llums de Montjuïc s'han apagat i era una muntanya tota blanca, amb palaus d'ensomni i amb brolladors... Olga, on ets?... Qui et dóna el braç aquesta nit?... Qui t'estreny el cos allà dalt, entre la remor eixordadora de les hèlixs, a prop dels estels?... Com te plaïa de repenjar-te a sobre meu!... de riure amb aquell riure fals, de fregar-me amb la brasa del teu cos!... Després em mostraves la boca encesa... Olga!... Olga!...

La porta es va tancar. Olga, a quants vas estrènyer?...

Hi ha nits de sortilegi, però la flama del meu cos s'ha apagat... Van tancar la porta. I aquell silenci de les nits una mica sobtat... Només hi ha nits... Aquella tarda era l'última que havia de passar-hi... (Com et mirava, Olga, quan reies!...) Ara em vindria a veure... Portaràs olor de Rambla i de sol... Portaràs llum, amic de la infantesa...

Mare!... Jugàvem pel pati de l'Institut... Prou!...

Hi ha una reixa ara. I un home que passeja aquí tot a prop... un Home... I un mur espès i un gran silenci... Després, potser està el cel i la muntanya i la mar...

Hi ha un ocell que no em deixa dormir...

Qui em donarà una pedra, Olga?...

Hi ha caçadors de muntanya... Hi ha caçadors de ciutat... Hi ha caçadors de muntanya que s'estan immòbils davant les llodrigueres, embolcallats de nit...

Hi ha caçadors que sotgen pacientment en les ombres... amagats a la terra... Que no surtin a respirar l'aire aleshores... que no surtin a veure el sol...

Hi ha gossos que rastregen la sang... Que s'amaguin sota la terra... Que no surti aquell home!...

Olga, hi ha un ocell que no em deixa dormir.

El meu front, Olga..., el reposaré contra el mur i després cremarà el mur també... Aquella nit, però, ho va voler la teva mà...

Tinc una mare, Olga...

Com crema el meu front!...

El meu front volia aquella mà...

Hem rigut, hem rigut i a l'entorn nostre hi havia un sanglotar... No hem sentit el plorar de les mares tampoc.

I en la nit els caçadors s'estaven pacientment i ell va alçar la testa... Era un poeta... Va alçar la testa vers la llum del sol en l'asfixia de la llodriguera... Després va queixar-se i va replegar-se sobre el fang... El caçador va riure i va abaixar el fusell... I tornava a guaitar...

Tinc una mare, Olga!...

No has sentit sanglotar?...

S. JUAN ARBO

FEU FER ELS VOSTRES GRAVATS EN LA
Unió de Fotogravadors
Casanova, 160-162 : Telèfon 77406

Lletres franceses

Frédéric Lefèvre : "Le Sol"

En la precedent novella de Frédéric Lefèvre, *Samson, fils de Samson,* hom havia admirat la puixança amb què l'autor desenrotllava els temes camperols i l'art prestigiós que, entorn d'aquella figura enigmàtica del bruixot, animava tota la vida profunda i misteriosa de la terra. Ja vaig dir com aquest llibre d'una aspra i singular beutat revelava l'ànima subterrània dels camps. Si se'n vol un nou exemple, cal llegir *Le sol.* L'art de Frédéric Lefèvre és fet d'una observació exacta i pacient, i al mateix temps, d'una mena d'intuïció del real; vull dir del que hi ha de més secret en un ésser, en un paisatge. Lefèvre posseeix aquella puixança de simpatia que permet la comunió amb la naturalesa, sense la qual no pot néixer cap gran obra. Fortament arrelat en la veritat, atent a mesurar amb el seu clar esguard totes les passions dels homes i tots els drames del destí, escolta les veus de la terra. Aquestes li parlen perquè ell sap escoltar-les i perquè aquest escriptor, que és un dels crítics més lúcids del nostre temps, un dels esperits més afamats de filosofia, no s'ha abandonat mai al món estèril dels conceptes purs; guarda el contacte amb la vida càlida i palpitant. Les idees no li amaguen la realitat quotidiana, les humils necessitats del camp, la vida ruda del muntanyès. Sap veure tot això, i quan conta el que ha vist, ho fa en un estil d'una densitat i d'una sobrietat que admiro perquè són les veritables virtuts de l'escriptor de debò. *Le sol* està escrit en aquella llengua saborosa i ferma on les expressions pageses troben el lloc just que els escau, no com a curiositats dialectals, sinó perquè són la manera de parlar natural als éssers que l'autor fa moure.

Com més llegeixo aquest llibre, més em meravello de la seva profunda exactitud; exactitud certament, en els quadros de l'existència dels pagesos — alguns d'aquests quadros, sense ésser mai uns *morceaux de bravoure,* estan compostos i escrits amb un art tan mesurat i tan evocador, que hom voldria separar-les del llibre per a destinar-les a una antologia —; però també exactitud en la descripció de les ànimes. Aquests personatges són veritables i vivents, tant en llur exterior com en llur vida interior. Lefèvre els ha compresos i, sovint, endevinats. Cap necessitat d'analitzar o d'explicar; és l'objecte mateix el que tenim sota els ulls, uns éssers totals, en cos i en esperit, uns éssers de tres dimensions, i al drama dels quals ens interessem apassionadament perquè es tracta del veritable drama humà, la tragèdia primitiva en l'estat pur, en la seva universalitat, la seva eternitat.

Es un gran llibre i un bell llibre, perquè és un llibre de fe i d'amor, d'una autenticitat prenedora, i tan simple, tan despullada, que tot artifici literari n'és absent. Frédéric Lefèvre ha donat una expressió inoblidable de la Tarentaise; els seus paisatges són recorreguts per aquell vent clar i fresc, aquell alè de puresa i de sinceritat que ve de les muntanyes. Es tan directe i tan nu, tan a prop de la realitat absoluta dels éssers i de les coses, que jo gairebé dubtaria de parlar d'art, si no hagués de reconèixer, tot cercant la composició i l'estil, l'art perfecte amb què són arquitecturats tots els elements del relat i quina poesia hi ha en el seu llenguatge sense ornaments. La poesia de les veritats profundes, la poesia de totes les obres sinceres que estan d'acord i en harmonia amb la naturalesa. Es pot fer un compliment més bell al novellista que dir-li que, després d'haver admirat el seu art impecable, hom l'oblida, es deixa arrossegar per l'empenta instintiva del seu talent, per identificar-se amb la vida íntima de l'obra, en la seva serena i vigorosa veracitat?

MARCEL BRION

MOBILIARI D'ART
BUSQUETS
Decorador, mestre ebenista i tapisser. Objectes d'art i de fantasia per a obsequis. Sales d'Exposicions de Belles Arts.
Passeig de Gràcia, 56. Telèfon 16286
BARCELONA

CAMISERIA FITÓ BARCELONA
GRANS NOVETATS EN CORBATES INARRUGABLES
Jaume I, 11
Telèf. 11655

Ell.—Per què plores?
Ella.—No t'ho puc dir.
Ell.—Per què no m'ho pots dir?
Ella.—Perquè és massa car.
(*The Passing Show,* Londres)

Una nova picaresca

Francis Carco, en el seu viatge per Espanya, feia remarcar com els tipus derrotats que a les teles de Velázquez feien de bufons o d'embriacs apareixen avui pels carrers de Madrid fent d'enllustrabotes. Azorín va recórrer la ruta de Don Quixot i va fer moltes fotografies de manxecs esprimatxats com el cavaller, i grassos com l'escuder. Ara que la crisi econòmica ha multiplicat la mendicitat, Madrid està curull de personatges de tragèdia espanyola,

«*Joventut podrida*»

de persistències de tipus racials. Sempre ha estat la cort de les Espanyes molt rica en homes sense ofici o de trenta oficis, mandres de cara al sol que cerquen la pesseta del dia portant una maleta, obrint la portella d'un cotxe o fent de criat. Aquests homes tenen una illustre ascendència. Al segle XVI, al segle XVII, eren protagonistes d'unes novelles crues, d'un realisme bàrbar, on no es planyia la misèria ni els polls. Algú ha dit que eren la novella de la desilusió espanyola, després de l'hora brillant de l'Imperi, on tots els esperits imaginatius navegaven vers l'ègloga o vers el llibre de cavalleries. Aquests personatges eren anomenats *pícaros,* sense que tota la gent de tot el món que els ha estudiat hagi pogut esbrinar l'origen d'aquest mot. Gent de tot el món: la importància del tema pot extreure's de la llista d'investigadors que hi han dedicat llurs vigílies. (Nyke, Spitzer, Castro, Haan, Chandler, Bonilla, Menéndez y Pelayo.) I bé, el que ens interessava remarcar, amb els primers textos citats, era la persistència dels tipus a través de les edats. Altrament no costa gaire de fer compendre—per bé que els *pícaros* espanyols tinguin unes característiques molt precises — que de desvagats n'hi ha a tot arreu. Aquests desvagats, però, prenen importància per a nosaltres quan tenen una transcendència social i esdevenen un tipus literari.

* * *

Jeroni Moragues, en la seva amable conversa de la Llibreria Catalònia sobre *L'infant a través de la literatura i de l'art,* donà més aviat l'aspecte idíllic del tema. Altrament la seva extensió justificava qualsevol limitació. Però hauria estat segurament molt oportuna una allusió a un aspecte tràgic de l'infant que va molt més enllà del gest adolorit dels petits personatges de Dickens. Em refereixo als infants soviètics. Als anys immediatament posteriors a la Revolució, caòtics de lluites i de misèria, quedaren abandonats pels carrers una immensa quantitat d'adolescents sense família, que en un moment on tot era molt difícil organitzaren la conquista de la vida d'una manera salvatge i despietada. Organitzats en colles «comunals», robaven i assaltaven en un pillatge desenfrenat. Tots els vicis i tots els delictes esdevingueren cosa quotidiana per a aquells adolescents, molts d'ells ben entrats en la pubertat. El problema, evidentment, depassava els límits d'un problema de policia; era molt més que això: era la desmoralització i la manca de responsabilitat de tota una promoció del poble rus. El govern soviètic adoptà mesures enèrgiques que, sembla (no tinc més que notícies oficioses), arribaren a un resultat positiu. La meva intenció, però, no és plantejar un debat sobre pedagogia soviètica, sinó remarcar uns quants reflexos — en terreny artístic—de tot aquest fenomen.

Sobre la vida dels infants abans de l'experiència pedagògica hi ha un llibre tràgic i violent de Wiaceslaw Chichkoff amb el títol de *Joventut podrida.* Aquest llibre podria presentar-se com un espècimen de novella picaresca ressuscitada. De vegades us creuríeu llegir una pàgina de Quevedo o del *Lazarillo.* La vida dels pillets, els atracaments, la ficció dels defectes físics per a la mendicitat, els vicis ocults, la misèria més negra i més resignada formen l'ambient d'aquesta narració. La lectura es fa depriment; us arriba un baf de coses esqueixades i definitivament perdudes. Aquells nens de l'hora de la Revolució no podien ésser els homes d'eficàcia que el nou règim necessitava. Els casos de degeneració i de cretinisme aparegueren amb una mutiplicitat espantosa. El govern soviètic inicià un pla general de correcció i de salvació. El problema plantejat era, pedagògicament parlant, molt difícil. Els adolescents eren ingovernables, saturats de vici i d'immoralitat. Calia una adaptació especialíssima a la matèria damunt la qual hom havia de treballar. Els principis, sobretot, es presentaven plens de dificultats insuperables. Hi ha un llibre molt interessant sobre aquest tema, el *Diari de Costia-Riatzev,* d'Ognev, que són les impressions d'un escolar soviètic. I ara un film, *El camí de la vida,* pròxim a ésser presentat en sessió MIRADOR. En un altre lloc d'aquest mateix número Josep Palau fa la crítica d'aquesta obra com a peça de cinema. Nosaltres volem remarcar ací aquella persistència que assenyalàvem en la tipologia general de la literatura. *El camí de la vida* és una mostra d'aquesta nova picaresca d'avui, realitzada amb la intensitat i l'emoció d'algunes pàgines sobre infants de Dostoievski. Es una interessantíssima documental reconstruïda sobre un assaig pedagògic de formació de ciutadans. En últim terme, de destrucció de la picaresca.

GUILLEM DIAZ PLAJA

Dissabte vinent dia 6 començarà el
CURS DE CATALÀ
per POMPEU FABRA
"Com es parla i s'escriu el català"
Vuit lliçons :: Preu de la matrícula: 10 pessetes
INSCRIVIU-VOS-HI!
Llibreria Catalònia
3, Ronda de Sant Pere, 3

COMPANÍA TRASMEDITERRÁNEA
MADRID: PLAÇA DE LAS CORTES, 6.—BARCELONA: VIA LAIETANA, 2
Serveis regulars de vapors comercials i correus entre la Península, Balears, Nord d'Africa, Canàries, Guinea Espanyola
LINIA RÁPIDA DE GRAN LUXE BARCELONA-CÁDIZ-CANARIES
Sortides setmanals els dissabtes, a les 12 hores. Efectuaran els serveis les modernes motonaus
CIUDAD DE SEVILLA i CIUDAD DE CÁDIZ
Línia comercial amb escales en tots els ports de la Mediterrània, Nord d'Africa i Canàries. Sortides quinzenals el dijous.
LINIA RAPIDA DE GRAN LUXE BARCELONA-PALMA DE MALLORCA
Sortides tots els dies (llevat els diumenges) de Barcelona i Palma, a les 24 hores per les modernes motonaus
"CIUDAD DE BARCELONA i "CIUDAD DE PALMA"
Serveis regulars entre Tarragona, València, Alacant i Palma de Mallorca i entre Barcelona i Mahó
LINIA RAPIDA REGULAR ENTRE ESPANYA i TERRITORIS DE GUINEA ESPANYOLA Fernando Poo)
Sortides el dia 15 de cada mes amb escales a València, Alacant, Cartagena, Càdiz, Las Palmas, Santa Cruz de Tenerife, Rio de Oro, Monròvia, Santa Isabel, (Fernando Poo), Bata Kogo i Rio Benito, pels vapors "TEIDE" i "LEGAZPI"
LINIA RÁPIDA REGULAR ENTRE BARCELONA i VALENCIA
Sortides de Barcelona: dilluns i dijous, a les 20 hores. Sortides de València: dimecres i dissabtes a les 19 hores
Servei prestat per la motonau
"CIUDAD DE VALENCIA"
Primera: 32'50 pessetes; Segona: 21'50 pessetes; Tercera: 10'00 pessetes.
Servei ràpid setmanal Mediterrània-Cantàbrica
Amb escales a tots els ports. Sortides tots els dimarts.
LINIA REGULAR ENTRE BARCELONA, ALACANT, ORAN, MELILLA, CEUTA, MALAGA i VICEVERSA
Sortides de Barcelona tots els diumenges a les 8 hores
Servei comercial entre la Península, Nord d'Africa i Canàries, amb escales a tots els ports de la Mediterrània
Sortides quinzenals
SERVEIS DIARIS ENTRE MALAGA i MELILLA
DELEGACIO DE LA COMPANYIA A TOTS ELS PORTS

(c) Ministerio de Cultura 2006

LES ARTS — DISCOS

Francesc Folguera

Així com l'actualitat política d'aquests dies pertany a un conegut edifici del carrer de Casp, l'actualitat artística es manifesta, també, al mateix indret. Si passeu per davant de la cruïlla dels carrers de Casp i Claris, segurament aixecareu el cap per contemplar l'edifici que s'està terminant en un dels seus xamfrans. I com que de construccions com aquesta no se'n fan gaire sovint, hem cregut que seria interessant fer-hi una visita.

Si fóssim en un altre país — arquitectònicament més avançat — començaríem dient que és una obra de l'arquitecte Francesc Folguera, i sols amb el nom ja hauríem volgut dir alguna cosa. Però el nostre interès per l'arquitectura no és encara prou garantit ni els nostres mestres de la construcció prou coneguts. Perquè el nom d'un arquitecte català sigui popular ha de distingir-se en altres activitats—especialment les polítiques — com el senyor Puig i Cadafalch, o bé especialitzar-se en el cultiu d'una genialitat, com el mestre Gaudí. Per això, abans de comentar l'obra, intentarem fer un esbòs del retrat de l'artista.

Francesc Folguera pertany a una brillant promoció d'arquitectes que s'han vist obligats a un canvi radical en el procés de llur visió estètica. Formats en la disciplina tradicionalista, han sabut renunciar-hi generosament per adaptar-se a les noves tendències constructives. Però amb una evolució viva, sense imposicions ni formulismes de cap mena. Perquè, de la mateixa manera que el seu anterior estilisme era vivent, continua essent-ho el seu actual funcionalisme. En aquesta transformació estètica no hi ha cap rectificació, sinó més aviat una mena d'adaptació. Si per una banda hi ha hagut un renunciament dels estils, per l'altra hi ha l'adquisició d'una nova sensibilitat que s'acorda amb la vida contemporània. Amb el que no ha transigit mai Folguera—ni cap dels seus companys—és amb l'hibridisme arquitectònic resultant d'una modernització capriciosa dels estils tradicionals.

Entre els arquitectes que deuen haver-se sotmès a la nova construcció amb més gust, segurament hi ha Francesc Folguera, ja que ell ha estat sempre seduït per la tècnica. Podríem classificar-lo com l'artista de la tècnica.

Hem parlat d'arquitectura funcional i potser la paraula no és prou indicada per comentar aquesta casa del carrer de Casp, perquè l'obsessió d'una estètica plàstica és latent en cada gruix i cada pla, dintre de la contenció formal d'una geometria de formes elementals.

Tant a l'exterior com a l'interior d'aquest edifici, l'arquitecte s'ha proposat cercar harmonies a base dels elements essencials, volums, plens, buits, relacions lineals i superficials, defugint elements addicionals amb el sol efecte d'establir estructures de proporció. En els interiors s'ha mantingut dintre els límits imposats per les proporcions reals dels àmbits sense auxiliar-se de divisions harmòniques no motivades en l'estructura. Sotmès a aquesta limitació, Folguera ha assoli't una claredat d'ordenació, no sols en els àmbits recollits, sinó en els mateixos patis de la casa, on és visible tota l'estructura de la casa. Això no vol dir que l'harmonia s'hagi fiat a la nuesa estructural, puix a través de la simplicitat hi ha un efecte plàstic de proporcions clàssiques. L'arquitecte no pot (ni sembla que vulgui) despendre's de la seva anterior formació.

Creiem que serà d'interès citar les principals dades que anotàrem en la visita a l'edifici.

La casa consta de dues parts completament independents, amb accés separat: una destinada a locals per a despatxos comercials i l'altra a habitacions de lloguer i una residència per als propietaris. Els accessos reunits al mig del xamfrà són: l'entrada principal a la residència dels propietaris que ocupa els dos pisos superiors (setè i vuitè), i dels pisos de lloguer (plantes cinquena i sisena). A una banda de l'entrada principal hi ha l'entrada i escala de servei d'aquestes habitacions, i a l'altre costat hi ha l'accés als locals comercials que corresponen a les plantes dels pisos u, dos, tres i quatre. Com podeu veure, aquesta dualitat de serveis queda clarament manifestada a la façana.

Els locals comercials estan orientats principalment al nord, amb una bona faixa de llum gràcies a finestres de tipus especial. Són de dues fulles que es desplacen verticalment, i resolen de manera perfecta els problemes de tancament; suprimeixen, en absolut, els corrents d'infiltració d'aire fred (junts amb llanta de ferro penetrant en galzes amb fons de cautxú); poden donar una ventilació sense molèstia (decantant lleugerament vers l'interior la fulla inferior i baixant un xic la superior accionada per una cinta); ofereixen gran rendiment d'il·luminació (fulles amples d'un sol cristall amb marcs de poc gruix), i finalment poden netejar-se des de l'interior i sense que l'operari es mogui de terra (les fulles poden bascular totalment girant a l'interior la cara exterior tot posant-se planes a nivell de l'ampit per tal com són suspeses pel centre dels muntants en els cables de contrapesos, i això pot fer-se tant amb la fulla superior com amb la inferior). Amb aquestes finestres, Folguera ha demostrat que no cal anar a Düsseldorf per trobar models *à la page*.

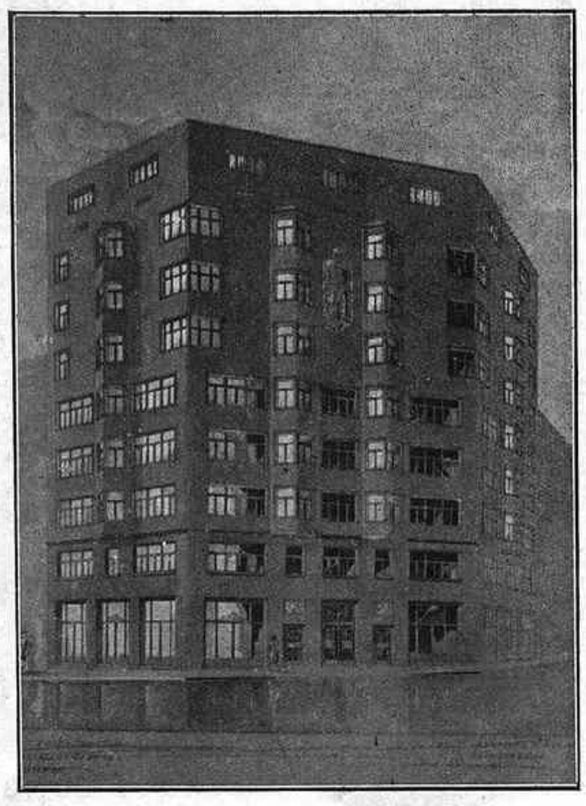

Casa al carrer de Casp xamfrà Claris

Els pisos de lloguer i residència principal tenen servei de neteja per aspiració en tubs de buit accionats per grups d'aspiradors en el soterrani que llencen l'aire i detritus a la claveguera; cremador d'escombraries comú amb accés per tremuges a cada pis que bolquen en el tiratge vertical o xemeneia, esterilitzat pels mateixos gasos de la combustió. A la cambra de combustió, per mitjà d'un engraellat addicional vertical que permet un pas lateral d'aire, s'aconsegueix que les escombraries siguin cremades pel sol combustible fornit pels greixos de les mateixes matèries llençades, prèvia dessecació natural pel tiratge continu entre encesa i encesa. La instal·lació de calefacció dels locals d'oficines i magatzems i de la residència principal, es fa per aigua calenta amb calderes independents i amb cremadors automàtics d'olis pesats. La calefacció de les oficines es regula termostàticament per la temperatura de l'aigua circulant, i la de la residència principal per la temperatura en una habitació patró. En els pisos de lloguer les calefaccions individuals són també per aigua calenta, amb calderes de gas per tal de suprimir completament el tràfec del carbó i amb regulació automàtica doble per termostats que mantenen a límits, fixats a voluntat, la temperatura de l'aigua circulant i la d'una habitació presa com a patró, corrent senzillament uns índexs sobre uns petits termòmetres. L'automatisme de regulació es tradueix en una important economia que neutralitza una bona part el sobrepreu del gas. Altres avantatges són: una ràpida manipulació i una constància de rendiment a temperatures fixades per endavant.

La residència principal ha exigit, per l'orientació de la casa, una ordenació dels locals d'estada vers l'interior a migdia, aconseguida en el pis superior establint una doble cruixia seguint la façana, amb dependències de servei a l'exterior i les d'estada amb amples porxades vers la part posterior, on apareix un jardí, al cim de la casa.

El pla d'aquest jardí, projecte de Joan Mirambell, conviu encertadament amb el de l'edifici. La coberta vidriada del pati convertida en estany, constitueix l'element central del jardí, al voltant del qual s'ordenen els parterres obeint dos eixos que corresponen a dues visualitats determinades dels interiors de la casa. Una porxada superior serveix de magnífic mirador de la ciutat.

Folguera ha sabut triar els seus col·laboradors. Perquè si Mirambell hi ha aportat l'experiència de la seva valuosa obra jardinística, l'escultor Joan Rebull hi ha deixat una mostra del seu mestratge escultòric. El Sant Jordi de Rebull, emplaçat al mig de la façana, és admirable, com també ho són els dos baixos relleus de l'entrada.

En aquests temps, empendre una obra de tal envergadura és una acció que cal distingir i agrair. Per això, no voldria acabar sense fer constar el testimoni del nostre reconeixement a la propietària de l'edifici, senyora Tecla Sala, per haver fet realitzar d'una manera digna i generosa el projecte de Francesc Folguera.

MÀRIUS GIFREDA

DISCOS

MÚSICA TEATRAL

Dintre la penúria que es nota en els programes de discos, hi ha salvetats excellents com els que a continuació detallem.

Entre tots destaca el que conté dos fragments d'*Els Mestres Cantaires*, que dit sigui de passada és una obra que no sovinteja als discos. Es difícil de trobar un fragment d'òpera tan bell com el quintet vocal del tercer acte, tot poesia i d'una naturalitat que contrasta amb qualsevol conjunt d'òpera d'altre estil. Aquí, però, en aquesta edició s'hi ha afegit a més un quadro d'artistes perfectes, del qual les veus de la senyora Schumann i del tenor Melchior són les més destacades. S'ha tingut també el gran encert de comprimir la sonoritat de l'orquestra permetent seguir els apassionats accents de la célebre soprano. A l'altre fragment del tercer acte, en canvi, l'orquestra s'anima per a comentar millor el recitat de Hans Sachs, del qual s'encarrega el barítton Friedrich Schorr.

En altre gènere ben distint, la música de Puccini està ben representada. Un fragment de *La Bohème* i un altre de *Gianni Schicchi* serveixen a l'artista català el tenor Paulí per a confirmar-lo com un dels artistes de millor veu. Demés, ja que no és possible sentir-la de prop, aquests discos ens acosten la veu de l'antic cantaire de l'Orfeó Gracienc, avui amb renom dintre el públic internacional. Precisament ara que al Liceu es dóna un repertori en el qual sembla moure's el nostre artista, seria ocasió per a recordar-se d'ell i poder prescindir de certes figures llampants de fama assolida a base de trucs i d'altres que han pres aquella escena com a lloc d'esbarjo o estudi.

El tenor Fleta canta dues cançons que, si bé no són fragments de teatre, les podem encabir aquí. L'una, *Nostalgia andaluza*, de Giménez, i l'altra, *De mi Aragón*, de Castañera i Font, i encara que pel títol sembla que haurien de portar el ritme d'aquestes regions, no és així, sinó que la música segueix millor la lletra en forma lliure i permetent a l'artista mostrar llurs facultats.

El disc que omple Txaliapin amb dos fragments de música russa pertany a aquest gènere en el qual l'artista és mestre per a reeixir amb accents tràgics, especialment en els *Cants i danses de la mort*, de Mussorgski, on tot i escoltats des del disc es poden notar els innombrables recursos teatrals de l'artista.

La música de sarsuela està representada aquest mes per l'enregistrament de diverses escenes de *Gent del Camp*. No coneixent la totalitat de l'obra és difícil judicar aïlladament aquests fragments de l'obra del mestre R. Ferrés, encara que aviat ens adonem de l'autor per la similitud de procediments d'una altra obra seva, *La Vicaria*, que vàrem tenir ocasió de veure representar. L'autor no descendeix mai a les concessions d'altres compositors del gènere. La seva música és sempre ben feta i en ella apareixen diluïts temes populars treballats amb força traça. D'aquests fragments, preferim entre tots la romança *Moreneta vallenca*, ària del tenor dedicada a la Mare de Déu de la Candela, de fàcil melodia però plena de sentit, encara que l'intèrpret el transformi completament. Es distint, encara que es canti al teatre, cantar pensant en l'altar que no un plany d'amor. Precisament hem sentit darrerament en l'escena el tenor V. Simon en una opereta i dubtàvem que hi hagués en una partitura vienesa certs dibuixos vocals amb els quals aquest artista clou els aguts, i aquí en aquest disc hem pogut advertir-ho igualment, i dit sigui de passada no hi fa cap falta aquest afegit a la música de R. Ferrés. També resulta molt el chor de Mossos de l'Esquadra, cantats aquí amb una afinació poc coneguda. L'edició és prou clara per a poder fins i tot seguir els entrebancs d'algun artista cantant en una llengua que no és la seva, i això per aquests intents de teatre líric català no es pot negar que és una falla.

J. G.

* * *

Els Mestres Cantaires. — Wagner. — Schumann, Melchior i d'altres. — Companyia del Gramòfon. — AB 715.

La Bohème. — Puccini. — P. Pauli i d'altres. — Companyia del Gramòfon. — DA 1204. — Gianni Schicchi. — Idem id.

Nostalgia andaluza. — Giménez. — Miquel Fleta. — Companyia del Gramòfon. — DB 1025. — De mi Aragón. — Castañeda. —Idem id.

Cants i danses de la mort. — Mussorgski. — Txaliapin. — Companyia del Gramòfon. — DB 1511. — Poder hostil. — El alegre Carnaval. — Sièrov. — Idem id.

Gent del Camp. — V. Mora i R. Ferrés. —V. Simon. — Plany de Llorençó. — Companyia del Gramòfon. — AE 3795. — Idem idem idem. — Duo Gubert i V. Simon.

Idem idem idem. — Moreneta vallenca.— Romança. — V. Simon. — Companyia del Gramòfon. — AE 3794. — Idem idem idem. —Mossos de l'Esquadra. — Chor.

raspalls per a tots els usos
articles de neteja - objectes per a presents
rambla de catalunya, 40

La fotografia moderna

En cosa de quinze anys la fotografia, que era un art tingut per les seleccions intel·lectuals i artístiques per art insuperablement fals i espuri, ha esdevingut als ulls de les mateixes o successores *élites* un art extraordinàriament expressiu, que és tot el que es pot dir de més falaguer d'un art qualsevulla.

El descrèdit de la fotografia datava no menys que de Daguerre; i en l'interregne, durant aquests quinze anys darrers, un moviment de transició s'insinuà i desenrotllà fins aconseguir l'acceptació entusiasta d'avui. La transició la féu l'anomenada fotografia d'art: composicions teatrals o sentimentals, recerca del patètic, del dramàtic, del pintoresc i de tot altre element afectiu secundari o aliè a les valors essencials de la plasticitat. La fotografia artística s'ajudà de trampes i de legítimes estratagemes tècniques per aconseguir efectes que llevessin a la cambra fosca el copisme mecànic i gairebé sempre impassible al qual se la subjectava. L'atzar i la traça del fotògraf aconseguien rares i minses victòries dins del nou programa fotografista, àdhuc quan la majoria o totalitat dels professionals i del públic, seduïts per l'anomenada fotografia d'art, s'hi engrescaven incondicionalment i a tothora. En conjunt aquell moviment fou de resultats negatius: la carrincloneria en fou la substància; i això es constata més francament cada dia que passa.

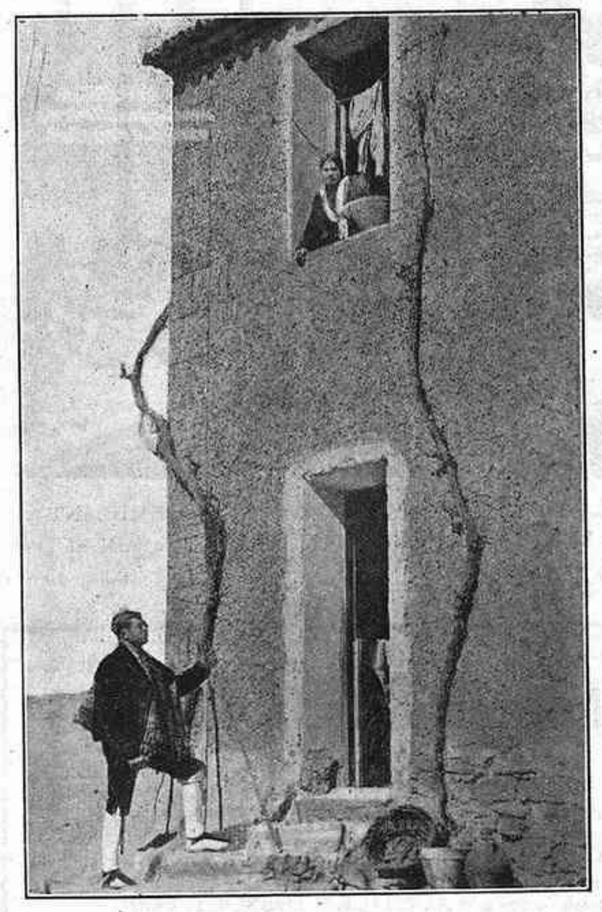

Una postal banal reeixida

Avui hi ha més raó d'entusiasme per la fotografia, la qual ja no pretén anomenar-se artística, tot i ésser-ho més, perquè la intenció és més pura o depurada: fotografia substantiva i *per se*, sense solemnes adjectivacions. El cinema escollit i molt particularment els films anomenats documentals són una de les principals conquistes de l'evolució de la fotografia. Cal inventariar també en la present etapa fotografista les meravelles de la fotografia microscòpica i les encara més sorprenents de la fotografia astronòmica; així mateix la fotografia dura i la de fragmentaments ampliats; els èxits de la fotografia a distància (fotografia de salvatgines en llibertat) i la fotografia panoramista; la fotografia dels escenaris exòtics; la fotografia dels colors, sovint reeixida; molt particularment el retratisme més intelligent.—I no parlem dels prodigis de la fotografia radiogràfica.

Hi ha però en totes aquestes i d'altres conquistes fotografistes que no vénen ara a punta de ploma una gran part de retorsió de l'ofici, de vegades hi ha tanta o més trampa que en els efectismes lirons de la fotografia d'art; perquè és el cas que avui dia els bons fotògrafs de la nova escola encara sovint es refien de l'efectisme i de les varietats del patètic. Si bé s'ha de confessar que en moltes ocasions aquestes trampes es legitimen en tant que aplicades al teatralisme del cinema, com damunt de les taules es legitimen d'altres trampes de llum, maquillatge, escenografia, etc. També es legitimen certs escarrassos de composició quan el fotògraf se'ns ofereix implícitament com un demostrador d'efectismes per mitjà del composicionisme. El cinema rus, per exemple, i la seva escola el germànic, han aconseguit amb trampes de llums, de desenfocaments, de violentació o contrastació de valors i formes, d'ampliacions de detall a primer terme, etc., efectes dramàtics que tots considerem persuasius i que no veiem per ara substituïbles ni fins ara igualats.

A part d'aquests grans efectes fotogràfics aconseguits amb relativa seguretat, i que, encara que s'ho mereixin, ja no volem qualificar d'efectismes, n'hi ha d'altres que el fotògraf no aconsegueix sinó a força de provatures i de fracassos, gairebé per un atzar que el molt perseverar depara de faisó imprevista. Però d'altres vegades el mateix atzar ens afavoreix sense que nosaltres hi posem el més lleu esforç: obrim l'objectiu a la babalà, amb la intenció de reproduir una banalitat...: ja està. — I en revelar el clixé ens apareix la meravella, com, per exemple en aquesta escena de costums aragonesos (una pobreta targeta postal de petit turisme), que reproduïm de la manera precària que permet el fotogravat, i que resulta una composició sorprenentment colpidora, tot i que ni un sol dels elements que la integren no té res d'extraordinari, ni de canònicament bell, sinó que tot hi és eixerraïdament vulgar, quan no se'ns presenta sòrdid i sense solta, com és el cas de l'arquitectura que tan gran paper hi juga.

Què li ha passat doncs a la màquina fotogràfica, que ara es posi a fer d'artista, de gran artista? S'haurà tornat boja? Existirà una bogeria dels objectes o almenys de les màquines que es mouen tan perfectament per a l'eficàcia, que es diu d'elles si tenen enteniment? El mestre Bretón, que era un mediocre compositor, una vegada escriví una encisadora sarsuela: *La Verbena de la Paloma*. Un bescantador del mestre anà a l'estrena per tal de regalar-se amb el descomptat fracàs. En eixir del teatre un bescantador del bescantador preguntà, sardònic, al bescantador primer què li'n semblava del gran èxit. I el bescantador de Bretón respongué amb fina perplexitat: «Res, que aquesta vegada Bretón s'ha equivocat.»

L'aparell fotogràfic s'equivocaria doncs així mateix quan, abandonat a les seves pròpies iniciatives, impressionava meravellosament un clixé que el fotògraf més astut preveuria banal?... No divaguéssim però tot consultant la psicologia de les coses inanimades. Tot deixant aquesta pregunta a manera d'imatge literària, anem a aplicar-la als éssers animats, al principal, a l'home, a l'home de qualitat, a aquest petit sector de la humanitat que s'arremolina en les escoles dites d'avantguarda i que és el més sensible (almenys el més notòriament sensible) als evidents progressos de la fotografia. Remarquem que entre les diverses conquistes modernes de la fotografia hi ha la més colpidora del film dit documental, i, fora del cinema, la simple fotografia documental, que són la més pura, la més despullada expressió de la fotografia, allí on no hi ha les més de les vegades ni atzar percaçat ni atzar fortuit, sinó la realitat més quotidiana i imprevista, la realitat contínua i tal com raja. Els artistes i *amateurs* d'art d'avantguarda, els dadaistes, sobrerealistes, subidealistes i autorealistes tots són precisament els homes més comprensius i per tant els més entusiastes del film i de la fotografia documentalistes, film i fotografia que la gent de la pila detesta perquè no els comprèn. Aquests retalls de realitat *nature*, de realitat sense condiment, són precisament els que més delecten aquells artistes, esteticistes i *amateurs* que de tan sense solta que trobaven la realitat prefotografiada es desesperaven de la vida i del món i volien evadir-se'n.

Què ha passat doncs per l'esperit d'aquests artistes, d'aquests esteticistes, d'aquests *amateurs*? Es que tal vegada ara, exultants a la vista dels films i dels simples clixés documentals, pateixen una hora *tonta*? O bé era abans, quan volien evadir-se, que estaven equivocats?

Ja ho veurem un altre dia.

JOAN SACS

GUTEMBERG, S. A.

Maquinària, Tipus, Filetatge de bronze, Tintes i Utillatge per les **Arts Gràfiques**

Agullers, 1 i Via Laietana, 4
Tel. 15524 - BARCELONA

RECEPTOR
Radio CLIMO
enxufable al corrent sense antena

Preu: 400 pessetes
RAMON CLIMENT
Consell de Cent, núm. 266
Telèfon 23058

(c) Ministerio de Cultura 2006

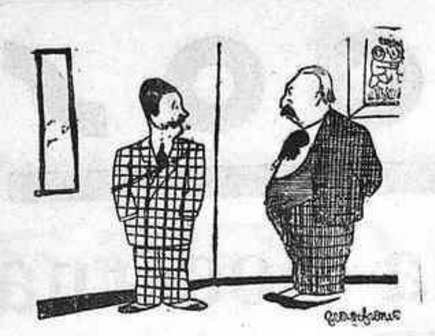

—Tan valent i tan fort, i li he dit el que m'ha vingut a la boca.
—I què t'ha contestat?
—No ho sé. He penjat l'auricular.

(*Le Journal Amusant*, París)

—Quin enze! Fa més d'un quart que ha caigut i encara no demana socors!

(*Ric et Rac*, París)

ENCARREGUEU
ELS VOSTRES IMPRESOS ARTÍSTICS I COMERCIALS ALS
TALLERS GRÀFICS
PATRICI ARNAU
VERDAGUER I CALLÍS, 3, 5 I 7
(DAVANT DEL PALAU DE LA MÚSICA CATALANA)
ES LA CASA MÉS PERFECCIONADA EN LLIBRES RATLLATS, DE LUXE I EN TOTA CLASSE D'ENQUADERNACIONS. - ELEGÀNCIA I ECONOMIA EN ELS ENCÀRRECS. - EN CAS DE URGÈNCIA DEMANEU-LOS PEL TELÈFON
14856

—Escolta, Rosa, ha vingut la Carmeta a preguntar com seguies.
—I quin barret duia?

(*Moustique*, Charleroi)

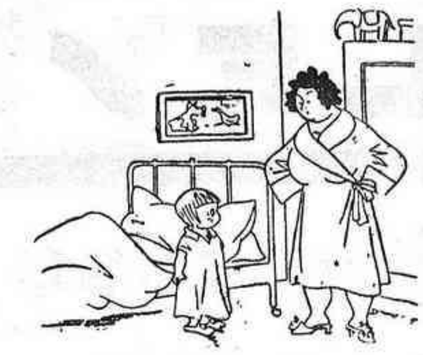

—Mamà, he somiat que anava en barca i queia a l'aigua. Oi que no caldrà que em renti?

(*Der Wahre Jakob*, Berlín)

El metge.—Tregui la llengua... Molt bé... Ara, tingui-la fora una estona, que vaig a parlar jo.

(*Weekly Telegraph*, Sheffield)

HISTORIA INVERSEMBLANT

El rei d'Itàlia clava un escàndol al Duce.

(*Uhu*, Berlín)

AIGUA DE ROCALLAURA
LA DEU MÉS RICA DEL MÓN
Si vostè pateix d'**Albuminúria, Litiasi úrica (mal de pedra), Bronquitis parenquimatoses Nefritis crònica,** es curarà radicalment amb
AIGUA DE ROCALLAURA
S'expèn en ampolles de litre i mig i en garrafons de vuit litres
Distribuidors generals
FORTUNY, S. A.
Carrer Hospital, 32 i Salmeron, 133

Ella.—Déu meu! El meu pare! Fem com si no ens coneguéssim!

(*Ric et Rac*, París)

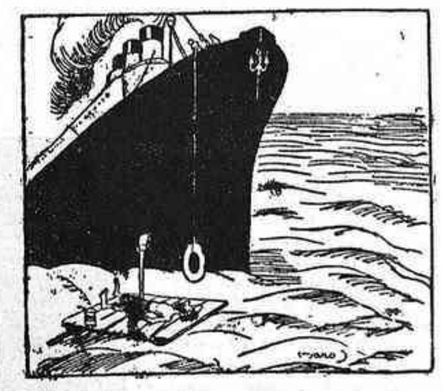

El nàufrag.—Té, una corona; es deuen pensar que ja m'he mort.

(*Ric et Rac*, París)

Societat Espanyola de Carburs Metàl·lics
Correus: Apartat 190
Teleg.: "Carburos"
BARCELONA
Mallorca, 232
Telèfon 73013
CARBUR DE CALCI; Fàbriques a Berga (Barcelona) i Corcubion (Corunya) : : OXIGEN 99 °/₀ DE PURESA, Fàbriques a Barcelona, València i Còrdova :: ACETILEN DISSOLT, Fàbriques a Barcelona, Madrid, València i Còrdova :: FERRO MANGANES i FERRO SILICI : : SOCARRIMAT i SECAT de fils i peces seda, cotó i altres teixits : : CALEFACCIÓ INDUSTRIAL de laboratoris i domèstica : : GENERADORS, BUFADORS, MANOMETRES, materials d'aportació per la SOLDADURA AUTOGENA
PRESSUPOSTOS, ESTUDIS, CONSULTES I ASSAIGS, GRATIS

AGULLES
GIOCONDA

Si voleu obtenir el màxim so del disc i el mínim desgast, useu sempre agulles GIOCONDA. Cada agulla porta el nom gravat Capsa de 200 agulles 2'50 ptes.
Venda a l'engròs:
A. GUARRO
RAMBLA CATALUNYA, 7

PASTILLES ASPAIME
GUAREIXEN RADICALMENT LA
TOS
PERQUE COMBATEN LES SEVES CAUSES:
Catarros, ronqueres, angines, laringitis, bronquitis, tuberculosi pulmonar, asma i totes les afeccions en general de la gola, bronquis i pulmons

COMPOSICIO:
Sucre, llet, b., 5 ctgs.; extracte regalèssia, 5 ctgs.; extracte diacodi, 2 mlg., extracte medul·la vaca, 3 mlg.; Gomenol, 5 mlg.; sucre mentoanissat, quantitat suficient per a una pastilla.

ANUNCIANTS...!
Una moderníssima organització completa en publicitat
Pel·lícules de dibuixos animats
mudes i sonores - patent num. 121288 - aplicades al servei de la tècnica publicitària, us l'ofereix:
"AGENCIA GENERAL DE ANUNCIOS"
Vostres productes poden ésser propagats amb èxit segur per tota la **Regió Catalana i Illes Balears**
200 cinemes en ciutats i poblacions de categoria
BARCELONA: Fontanella, 10, 1.er, 2.a - Tel. 16660

Avinguda Menéndez Pelayo, 85, 1.er: MADRID

IMPRESOS COSTA
Asalto, 45.-Barcelona

(c) Ministerio de Cultura 2006